

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A győzelmes halott.

Budapest, február 11.

(s.) Szegény Milán király, aki két esztendővel ezelőtt csalódottan, összetörtten hanyatlott le korai sirjába, diadalmaskodik most, két esztendővel a halála után. Diadalmaskodik a tulajdon fián, aki ma bűnbánóan, a későn ébredett fiui kegyelettel szívében, megjelent apja sirjánál, hogy megengesztelje a holtat és kibéküljön a maga lelkiismeretével. Haj, ha feltámadna mostan az a vén bohém, aki halálos ágyán lelkének legkomolyabb érzését tudta megcsufoltnak, hogy megsimogatná a nedves szemével, hogy megcirógatná a puha kezével a rossz fiut, aki neki legdrágább volt a világon; hogy mostaná neki mosolygó szeretettel:

— No lásd, te kópé, mégis csak az apád vagyok! — Azután beszélné még egyebet, nagyon komoly dolgokról, amelyeket a szerb trón urának jó tudnia, ha biztosan akar ülni királyi székében és biztosítani akarja népe jövőjét.

A vén bohém, az okos uralkodó némán aluszta örök álmát a krusedoli magányban; ám némaságában is komoly és bölcs tanulást hordoz az a csendes kolostori sírbolt. Ezek a tanulságok két év óta érlelődnek, lassan, de szünet nélkül, s most, úgy tetszik, mintha elérkezett volna számukra a diadalmas érés ideje. Mert a krusedoli látogatás, minden jel arra vall, nemcsak a megbántott apának szól, hanem a bölcs politikusnak, a jó tanítómesternek is, akinek a tanítást éppen úgy felredobta a fia, a tanítványa, mint az apának tartozó pietást.

Annak az életében sokat bántott, sokat megcsufolt, kegyetlenül kitaszított embernek nagy igazságot szolgáltatott a halála óta eltelt két esztendő. Akit egész életében felreismertek, annak igazságát kezdik felismerni immár.

Felismeri legalább a fia, akinek legkevésbé lett volna joga félreismerni őt. Az a kedves és cinikus öreg lump, akinek Milánt az egész világ ismerte, minden léhasága mellett két komoly igazságot őrzött a lelkében érintetlenül. Az egyik volt a fia iránt való rajongó szeretete, a másik az a sziklaerő meggyőződése, hogy Szerbiát a mi monárkiánk barátságára utalja a végzete. Ahhoz az igaz érzéshez, ehhez az igaz meggyőződéshez hű maradt utolsó lehelletéig. Mulatságainak zajában, csélcsep szeretkezéseinek mámorában sem vesztett ki lelkéből az apának nagy és szent érzése; és a pezsgőnek, abszintnek gőze nem homályosította el lelkében az ő politikai ideálját, amelyhez következetesen ragaszkodott életének számtalan nagy következetlensége között. Halálóráján is, kínos vívdása közben, utolsó percéig egyre várta a fiát, hogy eljön hozzá, lefogni a szemét. És utolsó akaratával is tanúságot akart tenni életének vezető politikai eszméje mellett, mikor magyar földön kért magának örök nyughelyet.

Keserves tragikum az övé. Látnia kellett elhomályosuló szemével, hogy a fia is elfordult tőle, és látnia kellett, hogyan dönt romba Szerbiában minden, amit épített, hogyan távolodott el hazája attól az uttól, amelyet ő jelölt ki számára. Ez a nagy tragikum kiengeztelte a szerencsétlen királynak minden bűnét, ha mégannyi lett volna is. A léhaság, a könnyelműség elmosódott, életének komoly tanúságai megmaradtak és bölcs intelemként száll fel a krusedoli kriptából.

Ime, Sándor király, hitvesével együtt, először jelent meg ma idegen földön, mint egy uralkodónak vendége. Királyunk minden tiszteletben részesíti őket, ami fejedelmi vendégeket megillet. Igaz, hogy nem személyesen fogadja vendégeit, de közsönti helyette Horvátország bánja, aki ott most a magyar király személyét képviseli. Nem lehet félreismerni

ennek a valóságnak nagy jelentőségét Szerbiára és Sándor király trónjára nézve. Mennyi martiriumnak volt kitéve idegen udvarok részéről, leginkább az ő önként választott párónusának, a cárnak udvara részéről Sándor király és a felesége. És most atyja martiriumának végső állomásán kapja meg a jóvátételt a fiatal szerb király eddigi martirságáért. Mellőzött, lenézett, kitagadott állapotából Ferenc József király emeli ki, a legfiszteltebb Európa valamennyi uralkodója között. Ott kap elégtételt, ahol szállítás kapott apjának teteme; onnan kapja az elégtételt, ahová Szerbia jóakarátét sohasem fordult hiába.

Ha az ifju uralkodó, apja sirjánál magába szállva, eleget tévén fiui kötelességének, elgondolkozik a múlt eseményein s bekapcsolja ennek a napnak fontos momentumát a múlt tanulságaiba: tisztán fog állni előtte a jövő, amelyet kijelölt számára apjának eddig mellőzött tanítása. Meg fog emlékezni róla, hogyan fordultak vissza a piroti győzőnek Szerbiát fenyegető hadai, és végig fogja gondolni mindazt, ami a szerencsétlen bolgár háborútól mostanáig történt, s azt is, ami történhetett volna a szomszéd nagyhatalom közbelépése nélkül. És be fogja látni, hogy Szerbiának igazi barátját itt kell keresnie, nem pedig Északon, a hatalmas fajrokonál, akinek barátsága veszedelemtől soha meg nem óvta, de veszedelem lehet maga is.

Ha mindezt végig gondolja Sándor király, aki apjának hibái mellett bizonyára örökölt valamit apjának géniuszából is: ez a győzelme a halottnak az élő fölött. Két esztendő elég idő volt arra, hogy megtérjen a fiu apja emlékéhez. Nyilván elég arra is, hogy visszatérjen a tanítvány politikai tanítójának bölcs oktatásához. És elég arra, hogy Milán emlékről lehulljon az élet salakja és tisztultan vegye át a história, amely igazságos. Győz a halott, győz a história, amely odaiktatja immár igazságai közé, hogy Obre-

T Á R C A

Strófák.

Hogyha rám törne az egész világ is,
Tenéked nem szabadna,
Óh! néked védned kéne akkor is,
Ha minden megtagadna.
Ha ezer sebből vérzeném,
Gyógyitnod kéne mindegyik sebem,
Mert minket nem muló gyönyörre,
De mindöröktől mindörökre
Köt össze a leghivebb szerelem!

Jönnél eléem bár elhagyatva,
Szívem neked mindég kitárnám,
Jönnél eléem bár olfeledve,
Szegényen, búsan, koldusárván,
Én akkor is elédbe rognék,
Sírva öledbe hajtánám fejem,
Mintha vétkeztem volna ellened,
S amig csókolnám gyöngye, kis kezed,
Te titkon megbocsátánál nekem.

Pásztor Árpád.

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

irta: JÓKAI MÓR

(50)

— Elveszett egy darab a hazából.

— Azt nem fegyverrel, de bölcs kormányzással menthette volna meg a spanyol nemzet. Jaj annak az országnak, amit csak a fegyveres bir összetartani.

A hátam mögött felmordult egy reszelős, mély hang, a Padroneé:

Éljen a felszabadult Kuba!

A morész felköszöntő tettel is kísérté áldomását, odalépett a boros-asztalokhoz s kiitta mind a három poharat nagy sietséggel.

... Nem! Ezek nem spanyolok.

Másnap új világeseményt mondtam el a rejtélyes család előtt, az olasz hadsereg nagy katasztrófáját Abessziniában.

— Egy nagyszámú, jól szervezett olasz hadsereg, ellátva ágyúkkal, golyószórókkal, gyors-tűz-puskákkal, lovassággal, tisztekkel, betör Abessziniába, Menelik király országába s ott egy fegyelmetlen sokaság által körülkerítve, kénytelen magát megadni, lerakja a fegyvert a mezeten négerék előtt, a nélkül, hogy egy ütközetet kísérelt volna meg s az olasz király kénytelen

hadisarcot fizetni a szerencsén királynak, hogy fogoly hadseregét tábornokaival együtt kiváltsa.

Azt vártam, hogy a hirmondásra a férfiak fel fognak ugrani helyeikről s ökleiket fogják emelgetni. Meg sem mozdultak.

Igyekeztem őket tűzbehozni.

— Hallatlan ez a hadjáratok történetében.

Hisz egyetlen magyar huszárezred megtette azt a bravurt, hogy a döntő ütközet elveszte után a minden oldalról körülfogott fővezérét keresztülvágta az egész ellenséges hadseregen. Fele elhullott, de a hadvezér meg lett szabadítva.

— Hát ez azt bizonyítja, hogy az olasz gyakorlatibb eszű, mint a magyar, mert az csak a puskáját hullatta el s leszállt a lóruól szépszerével.

— Nem azt bizonyítja. Hisz az olasz szabadságharc alatt bámulatos példát adta az olasz fiatalok harci vitézségének; hanem azt, hogy nem tanították se a közkatontát, se a tiszteit a tábori szolgálatra, az új találmányu fegyverek kezelésére, a kémszemléstetere, portyázásra, az előrsi és hátrévi rendelkezésre, az éjszakai előnyomlásra, az állásvédésre, a szinlelt és a komoly rohamokra, szétszórt sorban és tömegben.

— Egy szóval, nem tanították az emberlész tudományára. No hát nem vesztett vele a hazájuk semmit. Vitéz fiait hazajötték épkézláb. A vezérük híres nevet szerzett magának. S Abessziniában maradt a négeréké. Vereségük a Nemezis uj-

novics Milán, bár embernek könnyelmű, apának jó volt, államférfiúnak pedig okos és előrelátó!

A technikai obstrukció.

Budapest, február 11.

Az ülésnek meghosszabbításának tervére az ellenzék ma azzal felelt, hogy megkezdte a technikai obstrukciót. A napló tanúsága ellenére az ellenzék arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tegnapi ülésben előnként *Daniel* Gábor szabályellenesen szavaztatta meg a miniszterelnök indítványát s a mai napon ezt az önkényes témát minden lehető és lehetetlen formában variálta, végül pedig a technikai obstrukció ismert módszerével a holnapi ülés számára is fenntartotta.

Kezdődött a technikai nóta a jegyzőkönyv hitelesítésénél. Itt ráfogták a jegyzőkönyvre, hogy hamis adatot tartalmaz, mert az elnök tegnap nem is állapította meg a mai ülés naprendjét. Minthogy ilyenformán a hitelesítést szavazással kellett volna eldönteni, alkalom került a határozatképesség kérdésének bolygatására. Meg kellett számláltatni a képviselőket természetesen a korai időben még nem voltak százan. Sikertől tehát egy negyedórás szünetet kipurcsolt. A szünet után határozatképes volt a Ház és hitelesítette a jegyzőkönyvet. Ekkor aztán házszabályvita formájában sorra került a tegnapi szavazás ügye s *Beöthy* Ákos adta meg az alaphangot, azt javasolván, hogy a tegnapi szavazást vegyék meg nem történtnek s a miniszterelnök indítványa fölött holnap szavazzanak újra. A vitában az ellenzék minden árnyalatát résztvett, *Daniel* elnök is elmondta a történeteket. *Gajári* Géza pedig a Ház színe előtt kijelentette, hogy nyolc nap alatt beterjeszti a hiteles listát, mely igazolni fogja, hogy a tegnapi szavazásnál igenis határozatképes volt a Ház, mert százhuszonketten voltak jelen. Aztán a miniszterelnök és a Házelnök beszéltek az ellenzék lelkére, hogy még ha volna is valami formahiba, ne kockáztassanak miatta fontosabb érdekeket s ne sértsék meg a kisebbség védelmére alkotott házszabályokat. A legkomolyabb intést kapta az ellenzék: nem használt.

— Nem nyugszunk bele!

Most zárt ülést kértek. Ezen elülről kezdték a vitát. Másodsorban is föltalálták a sérelmi képosztát. Ugyanazok beszéltek ugyanarról és ugyanugy. Dülöre az ügy megint nem került. A zárt ülés után tehát *Beöthy* Ákos írásban adta be indítványát, hogy a miniszterelnöki javaslat fölött holnap szavazzanak. *Apponyi* kérve-kérte az ellenzékét,

mutatása volt. Adott nekik az istenség egy országot, melynek földje paradicsom, népe egységes nyelvű nemzet, munkás, szelletes. Országvegyeiknek elég dicső feladatot szabott a véget: boldoggá tenni, mívelni, nemesíteni a saját népüket; minek mentek Afrikába ismeretlen világot meghódítani? Isten kegyelme volt, hogy kísérletünk ily röviden véget ért. Hát ha ő nekik nem fáj érte a fejük, a miénk miénk fájjon.

A *Padrone* is dörmögött hozzá valamit, de abban olyan kifejezések voltak, amik nem megörökíthetők.

... Nem! Ezek nem olaszok! ..

Hát talán angolok?

A következő napon újabb kísérlet próbáltam meg a titok felderítésére.

A sakjátszmák befejezése után azt kérdeztem a *Capitanótól*.

— Tizenhárom év előtt, hogy a szigetre vetődél, hallottad már híret a délafrikai parasztközársaságoknak?

— Igen. Hollandi barontenyésztők alapították, Transzvál és Oranje köztársaság volt a nevük. A kafferekkal voltak sűrű csatáik, amelyekben a boerok maradtak győztesek.

— Már akkor is hírhedettek voltak a területeiken felfedezett aránybányák és gyémánt-telepek, melyek egész sereg minden nemzetbeli bevételyt esaltak a két tartományba. Ezeket utillandereknek hitták.

(Folytatása következik.)

vonja vissza a lehetetlen indítványt: — a felelet az volt, hogy az ellenzék ragaszkodott az indítványhoz, sőt mindjárt két ívet is prezentált. Az egyikben névszerűen szavazást kért *Beöthy* indítványára, a másikon pedig a névszerűen szavazást kérte holnapra halasztatni. Így tehát az agyonvariált témához még holnap is lesz szerencsénk s egyelőre itt vagyunk az abszurdumpnál, hogy a holnapi ülésre proponált újabb szavazás iránt akkor fognak határozni, mikor már a határozat csak holnaputánra lehetne érvényes. Éppen olyan csinos kis abszurdum, mint amikor a Ház elhalasztott szavazással másnap döntött aziránt, hogy Issekutz beszéljen-e — tegnap.

Hát ez nyílt technikai obstrukció s a mai napot sikerült megoltni. A biztonság kedvéért az ülés végére egy csomó interpelláció is be volt jelentve s éppen csak ezeket örölték le az ülésben ...

A képviselőház ülése február 11-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert. A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, báró *Fejérváry* Géza gróf *Széchenyi* Gyula, *Darányi* Ignác, *Flossz* Sándor.

(A jegyzőkönyvvita.)

Lengyel Zoltán: Hibásnak tartja a jegyzőkönyvet mert nem állapította meg a mai ülés jegyzőkönyvét a Ház. E miatt ma nem is lehetne ülést tartani. Kéri a megfelelő résznek kihagyását a jegyzőkönyvből.

Elnök: A képviselő ur a jegyzőkönyv egy részét kihagyatni kéri. E fölött haróznai kell. A határozathozatalhoz 100 tag jelenléte szükséges. Felkérem a képviselő urakat, kik az indítványt előadják, szíveskedjenek felállni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Nem vagyunk határozatképesek!) Kérem a jelenlevők megszámolását. (Megtörténik.) Miatán csak 84 képviselő van jelen, az ülés nem határozatképes. Az ülést felülteszem.

Szünet után:

A Ház határozatképes számban lévén jelen, elvelelte *Lengyel* Zoltán indítványát s a jegyzőkönyvet hitelesítette.

(Gyórfy lemondása.)

Elnök jelenli hogy *Gyórfy* Gyula az összeférhetlenségi zsűri ítétele következtében mandátumáról lemondott. Az enkösség felbatalmaztatik, hogy a megüresedett kerületben a választás kiírása iránt intézkedjék.

(Házszabály-vita.)

Kubik Béla: A tegnapi ülés végén házszabályellenes dolog történt. A Ház, mikor a miniszterelnök indítványa felett szavazott, nem volt határozatképes. (Zaj jobboldalon.) Szóval fel akart ez okból szólalni, de az elnök nem engedte meg. Ez törvénytelenség. Másrészt telemíti azt is hogy a honvédelmi miniszter oly közbeszólásokkal avarja az ellenzéki szónokokat, mely a kritikát meg nem állja. Dacára ennek, az elnök megrovására okot soha se talál. Ez nem pártatlanság. A miniszter szinte kéjeleg a gorombaságokban, még sem utasítja rendre kaszárnyába való nyilatkozataiért (Zaj jobboldalon.) Felhívja az enkösséget, hogy tartsa meg a paritást.

Lengyel Zoltán: Az elnök tegnap erőszakoskodott. Az ellenzék is hasonlóval fog valszólni.

Beöthy Ákos: *Daniel* Gábor tegnap okvetetlen-ségből s önkényből hibákat csinált. A határozatképesség konstatálását el kellett volna rendelni. Sőt még az ellenpóbat is ha azt valaki kérte. A Ház tegnapi határozata e szerint törvénytelen és semmis. A miniszterelnök indítványa felett holnap kell határozni a Háznak.

Rakovszky István legnagyobb bizalmatlansággal viseltetik az alelnökökkel szemben. *Daniel* Gábor tegnap vagy kedvezi akart a többségnek vagy járatlanságot áruít el. A tegnapi határozat törvénytelen. (Helyes és a bal- és szélsőbaloldalon.)

Benedek János: Nem állapított meg tegnap a naprend, ezért meg nem történt tény foglalatok a jegyzőkönyvben mely ilyenformán nem is hitelesíthető.

Daniel Gábor: T. képviselőház! Öszintén megvallom, bamulok azon (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.), hogy közel négy évi alelnöki működésem után, amely idő alatt igen gyakran volt szerencsém a Házban elnökölni, azzal a váddal illetnek, hogy erőszakosságokat követek el a Házban. (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk jobbról.)

Kubik Béla: Nem először!

Daniel Gábor: Ez ellen határozatlan tiltakozom. (Én énk helyes a jobboldalon.) Én mindig azon igyekeztem, hogy a házszabályokat úgy, ahogy azoknak a szellemem megkívánja, jáka mazzam és meggyőződésem az, hogy a tegnapi ülésen is így alkalmaztam. (Helyes és elkiáltások a jobboldalon: Ugy van! Ugy van! Ellentmondások a szélsőbaloldalon.) Mindezekelőtti konstataálni kívánom azt, hogy én igenis a naprendet megállapítottam, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) azt határozatlanilag kimondtam; másodsor pedig konstataálni kívánom a napló szerint azt, hogy a miniszterelnöki indítványa való szavazás után mondatott ki a naprend és mikor ez a két enunciació már megtörtént, akkor állott fel *Kubik* Béla t. képviselő ur.

Beöthy Ákos: Bocsánatot kérek, nem úgy van! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.)

Szatmári Mór: Ez a szavazás közben történt!

Beöthy Ákos: A tényeket nem lehet eltagadni! Én itt voltam! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Elnök: Miatán vita tárgyává tették az alelnök eljárását, és különben is szükséges, hogy minden oldalról eluodaltassanak a tegnapi történet, kérem, méltóztassék meghallgatni az alelnök urat. (Halljuk! Halljuk!)

Daniel Gábor: Én csak azt konstataíom, ami a naplóban van. Ha erre nem szabad hivatkoznom, akkor előlök a szótól és nem fogok többet beszélni. Azt hiszem, megkivánhatom t. képviselőársaimtól, akik engem vádakkal illetnek, hogy meghaligassanak, ha pedig nem akarnak meghallgatni, akkor előlök a szótól. (Helyes és a jobboldalon. Halljuk! Halljuk!) T. Ház! Újabb rámutatok arra, amit mondtam: hogy mikor én a határozatokot enuncióáltam, saját beállításom szerint látva a többséget és meg lévén arról győződve, hogy a Ház határozatképes... (Ellentmondások a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.)

Rakovszky István: Az nem elég!

Daniel Gábor: *Rakovszky* István képviselő ur igen helyesen jegyezte meg, hogy az enkönek kötelessége arról meggyőződni, hogy a Ház határozatképes-e, vagy nem?

Rakovszky István: Öröködni, öröködni a felett!

Daniel Gábor: E felett öröködni, — mondjuk az ő szavával! Én igenis körülnéztem és úgy látam, hogy a Ház határozatképes. Ezt mi elnökök — méltóztassék akárhát, aki valaha elnököt ebben a Házban, megkérdezni, — mindig így szoktuk konstataálni. Mikor én a határozatot kimondtam, akkor nagy zaj támadt a szélsőbaloldalon, mert a szélsőba oldal ezalatt a ténykedés alatt kann volt. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát akkor hogy zajonghatott! Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) Amikor én a határozatot kimondtam, azután jöttek be és akkor támadt az a zaj. Bocsánatot kérek, mikor a Ház olyan izgatott hanguában van és olyan nagy zaj van, egyes felkiáltásokat az elnöki székbe tel nem hallani. Legalább én nem hallottam, hogy mit tartalmazott az a zaj. De még abban az esetben is, hogyva egyesek azt kiáltották volna, ami a naplóban van, hogy a Ház nem határozatképes, erre én nem vagyok köteles reagálni. (Zajos ellentmondások a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldalon.) A házszabályok szerint, (Folytonos zajos ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon. Az elnök többször esenget.) mert ez, amit mondtam a határozat kimondása után történt. Ugyanezt mondtam *Kubik* Béla t. képviselő urnak, amikor azt kívánta, hogy a szavazatokat megszámláltassam. Ugyanezt mondtam, amit most mondok, hogy igenis a határozat kimondása után már nem lehet arról szólni hogy a Ház határozatképes volt-e vagy nem a szavazásokor. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Különben azt is konstataálni kívánom, hogy amikor *Kubik* Béla t. képviselőársam ezt, t. i. a szavazatok megszámlálását fölém kívánta, akkor igenis a Ház nemcsak határozatképes volt hanem nagyobb számmal voltak jelen a tagok, mint amennyi a határozatképességhez megkivánhatik.

Beöthy Ákos: Tassadom!

Daniel Gábor: Visszatérve arra, amit *Beöthy* Ákos t. képviselőársam mondott, én részemről mindig igyekeztem azon, mikor a Házban elnökötök, hogy a csendet és rendet fenntartsam. Én arról nem tehetek, t. Ház, hogy néha a zajon nem burok uraikodni. **Várady** Károly: Ott vannak a házszabályok! (Élnék helyeslés. Ugy van! Ott vannak a házszabályok! Helyes! jobboldalon.)

Daniel Gábor: Hogyha a t. képviselő urak ott az ellenzéken csak némileg is elősegítik az elnököt a csend és rend fenntartásában, — mert hiszen nekik is kötelességük a házszabályok megtartása, nemcsak az elnöknek és a többségnek, — akkor nagyon könnyű lesz a csendet és a rendet fenntartani. (Ugy van! Ugy van! jobboldalon.) Mozgás a szélsőbaloldalon.) Hanem bocsánatot kérek a tegnapi ülésen ismét, mint igen gyakran, mikor a szenvedélyek felkorbácsolattak, egészen ellenkezőleg történt. Az elnök bármit csináhat, kéri a képviselőket, figyelmeztetheti, rendreutasíthat, bármit elkövet, nem áll helyre a csend. (Ugy van! Ugy van! jobboldalon.) Elénk mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Égy hang a szélsőbaloldalon: Függesztes fel az ülést!) Ugyanez a zaj és ugyanez a láma uralkodott tegnap az ülés végén és azért én igazán nem tudtam, — mindenki tudja azt hogy hogyan szokott történni az ülés végén, minden ember siet haza, felugrik és én látom a nagy felálló tömeget... Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Papp Zoltán: Az ilyen dolgot ne siessük el!

Elnök (esenget): Csendet kérek!

Daniel Gábor: Ismétlem, a tegnapi ülés végén olyan zaj volt és annyit ember állott fel, hogy komolyan állítom azt, hogy nem vettem észre, hogy *Lengyel* Zoltán képviselő ur a házszabályokhoz kívánt szólni.

Rakovszky István: De *Gajári* is kívánt!

Daniel Gábor: Kérem, *Gajári* előlöt ettől a szándékától. Mondom, nem vettem észre, hogy *Lengyel* Zoltán képviselő ur a házszabályokhoz kívánt szólni, mert ha észrevettém volna, megadtam volna neki a szótól jogát. Azt hittem, hogy ha a két óráig kitűzött ülés három óráig tart, akkor már igazán nem akar többé senki sem szólni. Ezzel, t. Ház, befejezem azokat, amiket mondani akartam. Mégegyezzen csak azt akarom kijelenteni, hogy én soha elnöklésem alatt senkivel a Ház egy tagjával szemben sem követtem el erőszakosságot eddig, legalább szándékosan semmiestere sem és hogyha a Ház bizalmával továbbra is megajándékoz és továbbra is viselem az alelnöki tisztet, ezental sem fogok elkövetni. (Élnék helyeslés jobboldalon. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla személyes kérdésben szólal fel.

nek megfelelő, az arányosítási és tagosítási törvényeknek a Székelylőld részére megfelelő módosításáról törvényjavaslatot benyújtani?

Benedek János kéri hogy interpellációját holnap mondassa el, mivel már egy negyedégyre jár az idő s az ő beszéde másfél órát is igénybe vehet.

Elnök a Ház hozzájárulásával az engedélyt megadja s az ülést berekeszti.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fűvörösben időző va'ammennyi tagja résztvett.

Hamis hír Daniel Gáborról. A képviselőház érdemes alelnökéről, **Daniel Gáborról** azt írja ma a *Hazánk*, hogy le fog mondani az alelnökségről, mert nem bírja az ellenzék bizalmát. Ezzel szemben először is azt kell megjegyeznünk, hogy a Ház elnökségét nem az ellenzék, hanem a képviselőház többsége választotta meg, ennek a bizalmából foglalja el **Daniel Gábor** is azt a diszes helyet, amelyen tapintatával, pártatlanságával és okos energiájával mindenek tisztelgetésre és elismerésre szerzett jogot. A többség bizalmát ma is változatlanul bírja, a lemondásra tehát semmi oka nincs, és értesülünk szerint, nem is gondol rá. Igaz örömtünkre szolgál, hogy a *Hazánk* hírért, mint teljesen alaptalant, illetékes értesüléstünk alapján, megcáfoltjuk.

Püspökválasztás Aradon. A nagyszombati érsekségi metropolita helyettese, dr. **Roska Euszebiusz**, szemináriumi igazgató, a délutáni vonattal Aradra érkezett, hogy a püspökválasztó-zsinaton elnököljön. Az állomáson **Papp János** helynök fogadta és a püspök aulába kísérte. A püspökválasztás aktuusa tulajdonképpen már ma délután kezdődött a virrasztó-misével, melyhez a templom képviselőikkel és hívőkkel zsúfoltság megtelt. Holnap délelőtt 9 órakor ünnepléses nagymise lesz, amelynek befejeztével ugyan csak a templomban megkezdődik a választási aktné. Előbb felolvassák a királyi kéziratot, amely *Mastra* megválasztásától a jóváhagyást megtagadja. Hír szerint *Mastra* hívei az alkalmából nagy tüntetést terveznek, de az érseki biztos vitát nem fog engedni, mert a napirendre tisztán csak a választási aktné van kitűzve. Előzőleg még tisztába kell hozni a belényesi világi képviselői igazolását; mindkét párt ugyanis magának tekinti a belényesi győzelmet s a zsinat lesz hivatalos a felett határozni, ki igazol a kettő közül? Ezzel függ, melyik párt erősebbdik a belényesi szavazattal. Mivel a két püspökjelölt nem szavaz, 68 szavazat fog leadatni a küzdelem igen heves, mégis azt hiszik, hogy *Hansa* két-három szavazat többséggel kerül ki győztesen.

Győrffy Gyula lemondása. **Győrffy Gyula** országgyűlési képviselő lemondott a osik-szent-mártoni kerület mandátumáról és az elhatározását már tudatta a képviselőház elnökségével, amely azt a Ház mai ülésén jelentette. **Győrffy Gyula** egyúttal a következő levelet intézte választóihoz:

Székely véreim! A mandátumot, amelyelyt engem bismatkok zálogául megfizeteni kegyeskedtetek, a mai napon letettem. Nem azért, hogy az Országgyűlési jogú ítéletből kifolyólag a törvényhozó működés és a kenyérkereset között kellett választanom, a mindennapi megélhetés gondját vessem el magamtól s inkább a képviselői megbízástól váljak meg, semmint egy jól jövedelmező állástól. Szegény ember léte, ha családomat nézom, talán valóban azt kellett volna cselekednem, amit a gyakorlati hasznosság is tanácsol ez esetben, hogy visszavonuljak a politikai életből, mely anyagi helyzetemet megőrülte és a leggaladabb zaklatások szákmányává tett, holott visszavonulásom a magánéletbe lelkinyugalommal, békés polgári étellel és anyagi jóléttel kecsgetne. De én mégsem szerettem le a mandátumot, hanem cselekszem ezt azért, hogy egész politikai egyéniségetem, mely ellen a féktelen pártgyűlölet valóságos haszát indított, a közéletben kialakult politikai jellememet, mely célszatos rágalmak oltábjává lett s törvényhozói viselkedésem az én egyedül illetékes bírámhoz. választókerületemnek, és a kerület választópolgárságának igazságos ítélete alá bocsássam. A képviselőház összeférhetlenségű állandó bizottságában még folyik ellenem vizsgálat ama másik ügyben, amelyről nálatok, tisztelt választópolgárim, senki jobban nem tudja, hogy cselekvésem egyetlen rugója a közérdek és az a törekvés volt, hogy kerületem és lajom mostoha sorsán a házipar egy jutalmazó ágának felkarolásával segítsek. Ti jól tudjátok, székely véreim, hogy nem haszonlesés. hanem a közérdek vezetőit engem ama dolgban, hiszen sok munkám és fáradságomért, még üdvönd munkadíjat sem fogadtam el tőletek sobja, sőt kimutattam az országos nyilvánvalóság színe előtt, hogy *Országom* fejében jutalmul a szegény nének

ingyen munkággal való ellátását kötöttem ki. Azt is jól tudjátok ti s veletek együtt az egész ország, hogy az Országgyűlési törvény a képviselőket csupán a megfizetett közbizonyosabbá tiltja el de semmi sem korlátozza azt az önzetlen működést, amelyet a nép választottak, kerületének és a nép javára díjlatlanul fejt ki. Mindezek napnál világosabban alának, székely véreim, az egész magyar nemzet közvéleménye előtt. Es mégis tanui vagytok hónapok óta egy ádáz vadászatnak, melyben az illdőzött vad én vagyok s amelyben a gyűlölet és rágalom véreibe csatogtatják loagaikat sepleplon hínerevum. politikai jellemre sőt magánbocúletemre is. S azok között, akiket a fennálló jogrend bírámul rendelt nem csupán olyan férfiak találhatók akik a bírának méltóságos pártatlanságával törekszenek az igazság feltérítésére. hanem találkoztam az eljárás során oly törekvésekkel is, melyek nyilvánvalóan tanuskodnak egyeseknek ellenem való ellenségessé elutuzásáról, határozat rosszakaratáról s oly foku ellenszenvéről, amelyen csak politikai ellentétekből fakadhat s az illetőt kejelemlenné teszi a köteles bírói semlegesség gyakorlására.

E bírói elforgultság itélőszéke eld hozom el az én igazságos ügyemet a legilletékesebb, a lesgzörubb, legigazságosabb és legpártatlanabb bíróság színe elé. midőn azért teszem le a mandátumot, hogy előtérbe székely véreim, nira megjelenve, új itélőszékre hivatalok fel tetelek. Im itt vagyok magam kérek tőletek könyörtelességet a szigorban, hajthatatlanságot az erényben; ti vagytok azok a bírák, akiknek itélőszava szent nekem s akiknek igazsága előtt már előre tisztellett hajlok meg. Mondjátok meg, a közélet teréről számkivetendőknek tartjátok-e azt a férfiat aki eddig bizalmatokat lévén, képviselőtök volt a nemzet tanácsában. Mondjátok meg, talátok seplept politikai és jérői jellemem? Részolált-e az én szegénységem, amelyre színetek előtt büszkén merek hivatkozni, arra a borzasztó sorsra, hogy szennyves iszapjával borítsa be az olthatatlan, szomjas pártgyűlölet. Ha ártat annak nem tudám magam. élnék az egészüttal, melylyel az összeférhetlenségű jury itélete megkínál. buscut vennék a parlament kapuéljárától s élnék a boldog családi életnek és tisztos polgári munkámnak. De én nem a békés élet ezéld megelégedését áhítom. hanem a kerületemet kereseim s ezért jövök a kerület bírói soromnája elé s kérem tőletek az igazságos ítéletet.

Székely véreim! Megvonjátok tőlem bizalmatokat, keserű érzéssel bár, de megnyugtatólag fogadom a sűjtő itéletet s nem azt fogom mondani, hogy a bírám ítéletét nem azt hogy én voltam a hibás. Mert a ti igazságotok igazán méltóságosan pártatlan, a ti szigorúságotok igazán az igazságot szeretétekből táplálkozik. Am ha ugy talátjátok, hogy a ti eddigi képviselőtök a kerületért és székely tanáért becsűletesen dolgozott, bizalmatokkal nem élt vizsgálta, hogy törvényhozói feladatát sepleplően lélekké gyakorolta, akkor az az én mandátum nem egyszerű megbízóléval lesz az én kezembem, hanem paizs, amely lej fogja az ádáz gyűlöletnek mérgezett nyilatit és mely sebezhetetlené teszi ezt az én idáig annyit zaklatott, méltatlanul meghurcolt méltóságában és önértében célszatos rosszakarattal megbántott egyéniségetem.

Székely véreim! Visszaadom nektek bizalmatokat zálogát Rendelkezzetek vele szabadon. A ti kezetekben van hogy elítéljétek vagy lelelemjétek. Az ország szeme rátek néz. Mondjátok meg: az embervadászat barbár örömeim feligzoló, izzó pártgyűlölet eszközei akartok-e lenni, avagy igazságos bírák, akiket a politikai illdőzés számára sem tomboló erőszakossággal sem léha hízékedéssel megnyerni nem lehet. Sorompótok előtt állok, emelt fővel várom az itételet!

Győrffy Gyula.

A galánthal mandátum. *Galánthalról* táviratozók, hogy az otáni szabadelvűpárt ma érkekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a képviselőjelöltséget gróf *Esternházy* Mihálynak ajánlják fel; egyúttal nagy küldöttséget menesztettek Budapestre, hogy a párt e határozatát közöljék gróf *Esternházy*-val. A szabadelvű választók remélik, hogy gróf *Esternházy* a jelöltséget elfogadja, amely esetben a szabadelvűpárt győzelme biztosítva van.

Az egyetemi igazgatás reformja.

Budapest, február 11.

A budapesti királyi magyar tudomány-egyetem igazgatásának reformját immár az egyetem kebelében is bangoztatják. Az egyetem kebelében az igazgatás reformjával kapcsolatban az egyetemi tanárok és tisztviselők fizetés-rendezéséről is szó esik. A fizetés-rendezésről egyes hírek jutottak már a nyilvánosságra, de ezeket aztán megcáfolták. Most alkalmunk van az egyetemi tanárok törekvéseiről számot adni s az egyetemi igazgatás bangoztatott reformját vázolni egy terjedelmes elaboratum alapján. *Átalátok a budapesti tudomány-egyetem életéből a munkálat címe.* Első fejezetében ismerteteli az egyetem igazgatására, autonómiajára vonatkozó törvényeket és egyéb intézkedéseket. A továbbiakban a fizetés-rendezéssel és ezzel kapcsolatban egyéb reformokkal foglalkozik az elaboratum.

Csak pár hete annak, hogy a sajtó hírt adott az egyetem tanácsának két rendbeli elterjesztéséről, mely az egyetemi tanárok és tisztviselők fizetés-rendezése ügyében kelt; az egyetem tényezői a legerősebb meglátmadatásoknak voltak kitéve amiatt, hogy nem

a tandíjlekedések fokozásával, hanem saját ügyeikkel foglalkoznak. Aki a viszonyokat alaposan ismeri, tudja mennyire képtelen vad ez. Hiszen midőn az ország minden hivatalos intézményének bürokratikus testülete hallatta szavát a fizetés-rendezés kérdésében, a budapesti tudomány-egyetem tisztviselőinek és alkalmazottainak igényéről, mit sem hallottunk. Hogy az egyetem tisztviselőinek igényei nem jutottak köz tudomásra az érhető, hiszen azok szervezet nélkül dolgoznak. alkalmi munkáikat ideig-óráig tartónak tekintik s éppen ezért testületi tevékenységgel nem juttathatják kifejezésre az egyenletes és békés fejlődés amaz áldását, amelyeket egy erkölcsileg és anyagilag teljesen biztosított tisztikar működése rejt magában. Amde a tudomány-egyetem karainak tekintélyes létszámot kitevő tanárai ezt minden akadály nélkül megtehetik. Az egyetem tanáraiban él, akiknek hazafias kötelességük a jövő tanári nemzedék vitális érkekeit is szigorúan szem előtt tartani, gondos figyelemmel arra hogy a tanári katedra ideális és anyagi javainak csökkentése ne mecsak a már működő tanárok oleskvő-képességének redukálását és a legkiválóbb erők megnyerhetőségének kizárását jelenti, hanem oly satnya tanári nemzedéket eredményezhet, hogy az ország első közoktatásügyi intézete alantas iskolává süllyed le. Hogy kiváló férfiak figyelmét hazánk szellemi kurija jele irányíthassuk, szükiség, hogy az ország első egyetemének katedrái javadalmát és a működés társadalmi ellenértékét oly módon szabjuk meg, hogy az önértékes becsvágyt abban jutalmát feltétlenül megtalálhassa. Lá szólag talán időszerűnek e szavak, midőn a kereskedelem- és iparpártolás jegyében élünk és a diplomás proletariatus réme lenyegte hazánkat. Azonban az ipar és kereskedelem pártolása nem képzhető el ökszerűen oly módon, hogy tönkre tegyék azt. amink van. De a diplomás proletariotok sem készíthetnek bennünket arra, hogy megmélyezzük a magyar tudomány természetzerű forrását, mert hiszen akkor nem a tudomány csarnokainak teljes számu produktumaiból kerülnek elő majd a proletariot, hanem azok közül is akik a forrásnak gondozói s az egyetemi élet bürokratikus izú stbrébséggé rajul el. Ma sem elavult e mondas hazánkban: „olyan erős az állam, amilyen erős az egyetem!”

Az egyetemi igazgatás reformjáról szóló munka ezt a konkrét javaslatot teszi: Az egyetemi tanároknak az az óhaja, hogy az állami tisztviselők fizetési osztályába ne soroltassanak. Ha ez alapvető jogadatik el zsinórterékül, úgy esattakozom az Egyetemi Tanácsnak ama javaslatához, hogy minden nyilvános rendes tanárnak törzsfizetése 8000 korona legyen az eddig élvezett tanári korpóteléok és tandíj-kárpóteléok értelmében hagyásával. Azon javaslatát azonban a Szenatusnak, hogy s tandíjteléokból csak a 2000 koronán feüli összeg maradjon meg, illetve, hogy a tandíjteléok tanároka nézve — akuszzerűen — a status quo (optio) biztosítsák, nem fogadtatom el, mert a mai tandíj-rendszer a szomorú tapasztalatokból itéve, merőben *elhásozottnak* tekintem és az 1890. év előtti lekepezérendszert lényegében sokkal helyesebbnek tartom. Nem helyes pénzügyi politika az ha az állam az egyetemet fiskálitási szempontokkal kezeli s arra törekszik, hogy akár egy sobjánya-hivatalnál minden fillér bevétel az államkasszába folyjon. A tudományos munkálkodás jól fellogott érdekeinek és a tanárok méltányos igényeinek diszharmoniaja, illetve az egyiknek a másik rovására való kiaknázása fölette káros következményeket eredményez, aminek példait láthatuk Francia- és Olaszország tandíj-rendszereiből tanszékeink is. A nyugati kultur-államok nagy egyetemien éppen ezért meg mindentűt a tandíjteléok s észlelhetők is oit a tandíj-rendszernek áldásos hatásai. A tandíj legyen az egyetemi tanárok, úgy mint régen volt. Hogy miként osztják fel azt maguk között, azt bízzuk rájuk. Ok a legilletékesebbek a felosztási kulcs megállapítására nézve. Az állam, épp úgy, mint a nyugati kultur-nemzeteknél, teremisen oly *törzsjavadalmat*, amely elegendő arra, hogy az egyetem számára kiváló eróket biztosíthasson. Hogy pedig e kiváló erők az egyetem valódi céljának elérésére teljes oda-áddással működjenek s becsvágyukat leljék abban, hogy mentül több szorgalmas tanuló lesse a tudományt akajairól, erre való a tandíj-rendszer, amely egyúttal tanár és tanítvány között családias kapcsolatot is létesít, mert hiszen a tanártól függ, hogy melyik hallgatójának engedi el a tandíjat.

A tanításbeli elfoglaltság különböző változataihoz való alkalmazkodás a nyugati nagy egyetemeken is mindenütt lehetőesnek talált. Lekepezé-rendszer nélkül merő élettelenség; lekepezé-rendszer mellett pedig a gyakorlati tanszékek tanárai az intézeti és klinikai igazgatásért is megkapják a kellő ellen-szolgáltatást. E kérdéseket nem a kenyéririgység, hanem a magasabb állami érdek szemüvegén kell vizsgálni. Azt se tartanám helytelennek, ha a most vázolt tandíj-rendszer visszaállításával egyidejűleg de a tanári korpóteléok és tandíj-kárpóteléok megszüntetése mellett az egyetemi ny. rendes tanárok a magyar állami tisztviselők negyedik és ötödik fizetési osztályába soroztatnának a kari hovatartozandóság keretén belül egyenlő számban, de oly megszorítással, hogy az ötödik fizetési osztály második fokozatából az első fokozatba csak tíz évi rendes tanári szolgálat után lépéltessenek elő, — a negyedik fizetési osztályba pedig csak tizenöt évi rendes tanári szolgálat után neveztessek ki. Ez intézkedés a törzsfizetés szerint igazodó s közjogi vonatkozású közleletőség helyes irányítása, nemkülönben a méltányos equiparáció tekintetében célszerűnek mondható. E szerint az egyetem szeniorai a IV. fizetési osztályba soroztatnának, ahol lájuk a kir. Kuria tanácselőkeit, a kir. ítélőtáblák előkeit s a koronázási szűt, míg a többiek az ötödik osztály két fokozatába osztatnának be ahol a számvényészeki tanácsosok miniszteri tanácsosok, rendőrőlkapitány, közgazdasági bírók, kincstári jogügyi igazgató, országos főerdőmester, muzeum-igazgató, királyi bírák, királyi táblai tanács.

elnökök és főügyész foglalnak helyet. Az ország első közoktatási intézetének tanári katedrára ezen aequiparaciót egyenesen provokálják. Most az osztálytanácsosokkal aequiparáltak. Ez aequiparáció egyáltalán az annyira károsnak bizonyult címűkönyvnek is véget vet.

Az egyetemi tisztviselők úgy, mint eddig, a magyar állami tisztviselők fizetési osztályába sorolandók, de a minősítés, az állás jelentősége, a szakma és rang figyelembevételével. A rektori és dékani hivatalokban, nemkülönben az egyetemi quaesturában képzett fogalmazói, számviteli és segédhivatali személyzet szükséges a mostani díjok- és irók-rendszer helyett. Az egyetemi adminisztráció fontosságát nem az indexek és hallgatók száma szabja meg, hanem ama hivatás melyet valamely egyetem az illető állam életében betölt. A 4800 hallgatóval bíró müncheni egyetemem 10 központi tisztviselő van alkalmazva. A 6800 hallgató számú berlini egyetemem 18, a 994 hallgatóval bíró erlangen-i egyetemem 7, a 3517 hallgatóval számú lipcsei egyetemem pedig 58, és pedig valamennyi megjelölt javadalommal, szolgálati címmel és jelleggel. Nálunk 1-2, az előmenetelből kizárt tisztviselő mellett egy csomó díjnok dolgozik, aki természetesen még inkább mentül előbb odaszetni, ahol munkájának megelégedőbb ellenértékét találja.

Az egyetemi igazgatás rendezésénél, így végződik az elaborátum, gondosan kell ügyelni a helyhez-kötöttséggel járó anomáliákra s arra, hogy a budapesti tud. egyetem 237 tagot számláló tanári karával, 6000 fős hallgatószámával, 2,757,053 koronára nagyjából 1-2, az előmenetelből kizárt tisztviselő mellett egy csomó díjnok dolgozik, aki természetesen még inkább mentül előbb odaszetni, ahol munkájának megelégedőbb ellenértékét találja.

A szerb királyi pár Krusedolban.

Budapest, február 11.

Sándor szerb király ma Krusedolba jött, hogy koszorút tegyen le az édesapjának, Milán királynak koporsójára. Magával hozta a királynét is — és a halottlátogatás kegyeltes aktusa megessett végre. A békülés a koporsó fejenél azzal az emberrel, akire sok mindent el lehet mondani vádképpen, csak azt nem, hogy a fiát ne szeretete volna mély, az önfeláldozásig menő szeretettel. Ennek a szeretetnek egy kis morzsáját hálálta meg Sándor király a mai halottlátogatással, ami azonban mindenesetre legalább annyiban szükséges volt, hogy egy legalább valamiképp hálás gyermeket lássunk a szomszéd kis ország uralkodójában. Draga királynében pedig hívet, aki a férj gyászában még akkor is osztozik, ha bánalmat kell letakarnia a feledés fátyolával.

Lehetetlen nem emlékeznünk arra az életre, amit utolsó éveiben Milán élt, és a halálra, amelyre meghalt. Az élete lehetett zajos, néha olyan színes, mint ha nagyon jól mulatna e földi világon, ez a külszin azonban nem tudta lesimitani arcaóráról a keserű vonást, amit beleérett abba az areba az otthonvaló sok kalamitása. A halála pedig abban az idegen városban, egy véletlenül oda került jöbarát — de idegen ember — jelenlétében, egyébként csupa fizetett cseléd között — rettenetes elmulás volt. S a temetés is. — Az ut abba az önkéntes száműzetésbe, amivel a megutált Szerbiából kirekesztette még a haló porát is. A magányos ut és az elvonulás egy klastrom szűkösébe... Keserves, szomorú vádaskodás van mindennek a fia ellen, aki nem tudta megbecsülni ebben a sok tekintetben felelő és léha emberben — a szeretettel, gondallal teli édesapát.

De nem erről van most szó. Sándor király és Draga királyné az engesztelés ünnepének szánta a mai napot. Legyen az. Es Sándor király és a hitves magyar földet tapostak ma s a magyar király és — a király révén — a magyar nemzet vendégei voltak. A vendéglátás tisztességével pedig nem fél össze a hosszú prédikáció, hogy: így kellett volna lenni ennek meg annak a múltban. S fölösleges is, mert a múlt hibáit csak korrigálni lehet, de eltéríteni nem. A magyar király szívesen látta ma a szerb királyi párt s rokonszenvével tállakozott az idegen uralkodó azon a szerbek által lakott magyar földön is, amelyen megfordult. Ha azonban mégis érzett valami hívősséget, valami hivatalos kimértéget is a fogadtatásban, azt tudja be annak a logikus igazságnak, hogy egyszerűen, máról holnapra nem lehet rokonszenvé válóztatni azt az elidegenülést, ami a magyarokban a Milán és Sándor közötti viszonyban kialakult — és nem az apa, hanem a fia kárára. Ez a halottlátogatás voltaképpen gondolkodóba ejti az embert. — Hát csak most tudott szakítani magának egy félnapot a dédelgetett gyermek arra, hogy egy félnap virágot hozzon az apjának a hazai földről...

Bizonyára visszakívánczok azonban még ehhez a koporsóhoz gyakran. S ha újra meg újra jön, látni fogja, hogy hogyan enged föl azoknak a szíveknek a kerge, amelyek ma még képletnak arra, hogy hangos örümmel szívozzanak ahhoz, hogy az ifju szerb királynak eszébe jutott a halott édesapja is.

Belgrád, február 11.

Sándor király és Draga királyné reggel 9 órákor hagyták el Belgrádot, a szerb főváros közönségesnek zajos tüntetése mellett. Azok a hangok, melyek az utóbbi napokban az oroszbarát sajtó részéről elhangzottak az utolsó napon teljesen elnémultak és a szerb főváros tüntető rokonszenve kísérte királyát krusedoli útjára.

A szimonyi fogadtatás.

Zimoay, február 11.

Délelőtt negyed 10 órákor *Khuen-Héderváry* bán és *Klobus* hadtestparancsnok kíséretükkel, továbbá *Krisztics* Nikola bécsi szerb követ, *Kosovác* polgármester, a hatóságok fejei és a szolgálatban nem lévő tisztek megjelentek a pályaudvaron, ahova a 61. gyalogezrednek egy díszszázada is kivonult *Badesky* Péter százados vezetés alatt. Nemsokára azután berobogott a Belgrádból jövő magyar udvari különvonat. A vonaton volt *Sándor* király, *Draga* királyné, *Nikolajevics* alezredes udvarnagy, *Pavlovics* Milóván hadügyminiszter (a beteg *Cincar*-Markovics miniszterelnök képviselőjével), *Petrovics* Lázár főhadsegéd, *Kumesics* ezredes hadsegéd, dr. *Petrovics*, a király titkára, *Petryonovics* udvarhölgy, dr. *Markovics* Mihály udvari orvos és két szolgálattevő hadsegéd. Amikor az udvari vonat a pályaudvarra berobogott, a katonai zenekar a szerb himnuszt játszotta. Mibely a király a szalonkocsi ajtajában megjelent, *Khuen-Héderváry* bán előre lépett és a következő francia beszéddel üdvözölte:

— Fennkölt uralkodóm parancsára az a megtisztelő feladat jutván nekem, hogy felségteket az osztrák-magyar monarchia határára fogadjam, van szerencsém felségteket éppoly tisztelteljesen, mint szívesen üdvözölni. Engedjék meg nekem, hogy azt az óhaj: tejezzem ki, hogy felségteknak a magyar korona országai területén való tartózkodása legnagyobb megelégedésükre szolgáljon.

A bán üdvözlő beszédére *Sándor* király így válaszolt:

A királyné és magam rendkívül örülünk, hogy ő felsége Ausztria császára és Magyarország királya öntre, a bánra bízta azt a feladatot, hogy a királynét és engem fogadjon és kísérjen. Nagyon boldog vagyok, hogy ebben új bizonyítékát láthatom annak a barátságának, amelyet ő felsége az Obrenovics-ház iránt mindig tanusított.

A király, akin diszgyenruha volt, és a királyné, aki egyszerű fekete posztóruhában jelent meg, a jelen voltak közül többieket megszólították és azután újra vonatra szálltak, hogy folytassák útjukat Karlócára. Mikor az indulásra jelt adtak, a bán, *Klobus* tábornagy, zágrábi hadtestparancsnok és *Jurkovic* főispán is felszállottak a vonatra s a királyi párral együtt tették meg az utat Karlócára.

A krusedoli kolostorban.

A fogadtatásra *Unkelhauser*, Szerémmegye alispánja, *Múcia* polgármester és *Landermann* tábornok vezetés alatt jelentek meg a polgári és katonai hatóságok képviselői.

Az alispán és a tábornok néhány rövid szóval üdvözölték a királyi párt. *Sándor* király köszönet szavai után a társaság elhelyezkedett a készenlévő kocsikban s a menet megindult a fellobogózott utakon Krusedol felé.

Krusedol utcáit, melyeken a fűzőlők s az intézetek növendékei állottak sorialat, egészen ellepte a város s a vidék lakossága. De nemsoká a városban, hanem a városon kívül, a *Krusedolig* vezető országúton is igen sok ember várta a királyi vendégeket. A rend biztosítására összesen 170 csendőr volt kivezényelve, akik közül 70 *Karloca* után, 70 az országúton és 30 a krusedoli kolostor környékén helyezkedett el.

A királyi pár és kísérete 12 kocsit foglalt el, amelyeknek a sorrendje a következő volt:

Az első kocsiban ült *Jurkovic* Péter főispán, a másodikban a bán, a harmadikban *Klobus* hadtestparancsnok; ezután következett a királyi pár pompás díszhintóban, amelyet négy remek szürke vont. A közvetlenül utánuk jövő kocsiban *Favlov* és szerb hadügyminiszter és *Krisztics* bécsi szerb követ ültek; a hatodik kocsiban *Petryonovics* Lyubica udvarhölgy és *Petrovics* öhadsegéd a hetedikben *Landermann* tábornok és dr. *Markovics* ezredes, *Sándor* király orvosa, a nyolcadikban báró *Röhmer* ezredes, tábornoki főnök és *Konovics* Mihály ezredes szárnysegéd, a kilencedikben *Nikolajevics* udvarnagy és *Bedekovic* csendőr ezredes, a tizedikben *Janovics* alezredes bécsi szerb katonai attasé és *Hervovic* Iván báni titkár, a tizenegyedikben *Pavlovics* örnagy parancsörtszt és *Grimenstein* százados, végül az utolsóban *Führer* törzstiszt ült.

A királyi pár hintója körül a Budapesten álló

másodszó 16-ik számú huszárrezd huszonöt válogatott, nyalka legénye képezett lovas-testőrséget kivont karódal. A huszárok parancsnoka *Wieland* főhadnagy volt.

A királyi pár látogatásának pompás idő kedvezett, amely egész napon át kitartott. A napsugaras, verőfényes időben festői látványt nyújtott a társaság megérkezése a krusedoli kolostorba, amelynek bejáratánál a beteg patriárka helyett *Szevics* Mitrofan bécsi püspök fogadta a királyi párt a teljes ornátusba öltözött papság élén.

Sándor király, aki szerb tábornoki egyenruhát viselt, kinyitotta a kocsiból s maga segítette ki *Draga* királynét, aki fekete utcai ruhájában igen elegáns jelenség volt.

Szevics püspök üdvözlő szavai után, amelyekre a király szintén röviden válaszolt, bevonultak a templomba. Elől ment a papság, közvetlenül utána a királyi pár majd a kíséret, amelynek tagjain kívül senkit sem bocsátottak be.

A templomban a királyi pár a részürke baldachin alatt felállított karosszékeken foglalt helyet.

Szevics püspök ezután a papság segédletével rögtön megkezdte a gyásztiszteletet egy részének, az egy Miatyánkból és nyolc himnuszából álló *Pomenán*át elmondását, illetve elénekelését. Amikor az utolsó himnusz is elhangzott, a püspök kivetette a királyi párt a templom bejárata előtt levő szirtozhoz, amelynek márvány-fedőlapját szentelt borral leöntötte. A szeriartás ezzel véget ért, *Sándor* király azonban, aki az egész idő alatt feltűnően sápadt s láthatóan megindult volt, visszament a templomba, odátérített atyjának királyunk által létesített síremléke elé, keresztet vetett magára s percekig taró imába merült. Aztán a belgrádi aranyművesek lámpáját és egy szentképet tett le a sírra. Ajtosságát beéjezve, lassu léptekkel távozott ezután a templomból.

A kíséretben lévő urak néma csendben nézték végig a megható jelenetet, mely után mindnyájan felvonultak a kolostor elsőemeleti társalgójába.

Rövid idő múlva *Petrovski* cs. és kir. udvari tiszt jelentette, hogy a szomszédos rektóriumban a dejeuner tárlava van.

A budapesti udvariartás által rendezett dejeuner-nél, amelyen harmincheten vettek részt *Sándor* király jobbán *Draga* királyné balján *Klobus* hadtestparancsnok, a királyné mellett pedig *Krisztics* bécsi szerb követ foglalt helyet. A felségekkel szemben ült *Khuen-Héderváry* bán. Az asztal virágokkal remekül volt díszítve, s a társaságot 18 ínas szolgálta ki.

A menü a következő volt:

Potage à la Parisienne.
Soies à la tartare
Filets Mignons garnis
Chapon de Stirie
Salade, Composts
Parfait au Café
Fromage
Dessert.

Italek: Sör, fehér pecsenye, bor, pezsgő.

Reggeli után a társalgóban a király jeladására szivarra gyújtottak az urak s hosszabb ideig tartó cserle következett, amelynek folyamán *Sándor* király ismételt megköszönte a bán és *Jurkovic* főispánt s a legmegelőbb köszönetét fejezte ki a szíves fogadtatásért s az egész uton tapasztalt rendért. Délután négy órákor indult vissza a menet *Karlocára*. A menet élén a bán négyeslopta haladt, mire a királyi párnak hat telivér szürke által vont és huszárságtól körülvett fogata következett. A karlócai pályaudvaron a királyi pár gróf *Khuen-Héderváry* bántól, *Klobus* hadtestparancsnoktól és a többi uraktól a legszívesebben búcsuzott el. *Sándor* király arra kérte a bán, hogy hozza tudomására ő felségének a királyné és az ő köszönetét a tapasztalt vendéglátásért. A király és a királyné ismételt kifejezték megelégedésüket a szíves fogadás és a mindenütt uralkodó rend felett. A király a bán előtt annak a meggyőződésének is kifejezést adott, hogy ez a látogatás hozzá fog járulni ahhoz, hogy az *Ausztria-Magyarország és Szerbia közt fennálló szíves viszonyt megszilárdítsa*. A karlócai pályaudvaron a királyi párt ugyanazokban a tisztelőnyilvánításokban részesítették, mint a megérkezésénél. A királyi pár 5 óra 43 perckor felszállott a vonatra, mely az egybegyűltek dörög zsvó-kifáltásai között indult el Belgrád felé. A király és a királyné megjelentek a szalonkocsi ablakánál és kendőikkel búcsút intettek.

Karloca, február 11.

A reggeli után *Sándor* király személyesen nyújtotta át a következő kitüntetésekét: gróf *Khuen-Héderváry* bálnak az I. osztályú fehér sas-rendet, *Jurkovic* főispánnak az I. osztályú Sava-rendet a csillaggal *Klobus* hadtestparancsnoknak a Takova-rend nagykeresztjét, *Sandman* vezérőrnagynak a Sava-rend nagykeresztjét, *Hervovic* báni titkárnak a Takova-rend középkeresztjét, *Szevics* püspöknek a Takova-rend nagykeresztjét, *Bedekovic* ezredesnek a Takova-rend középkeresztjét, *Röhmer* ezredesnek a II. osztályú

Takova-rendet. Ezenkívül a király számos kisebb kintüntetést adományozott.

Zimony, február 11.

A szerb királyi párt vivő udvari vonat este 7 órakor érkezett ide és nagy néptömeg lelkes üdvözléssel fogadta. A polgármester a királyi párhoz rövid beszédet intézett, mire a király és a királyné köszönetet mondtak a szíves fogadásért.

Belgrad, február 11.

A szerb királyi pár ma este visszaérkezett.

KÜLFÖLD

Oszták ügyek. A Reichsrath költségvetési bizottsága ma megkezdte a konverziós-javaslat tárgyalását. Az egész délelőtti ülést *Kramarz* beszéde foglalta le, aki a javaslatot nem fogadja el főképp azért, mert az Ausztria jogait Magyarországgal szemben kérdésessé teszi. Az ülést azután bizalmasan nyilvánították s ez alkalommal a pénzügyminiszter nyilatkozatot tett. Délben 1 órakor a tárgyalást félbeszakították és délután újra folytatták.

Bécs, február 11.

A költségvetési bizottságban Böhm-Bawerk pénzügyminiszter elsősorban az egységes járadékra Magyarországgal iennálló viszonyt foglalkozik és hangsúlyozza, hogy a jelen törvény szövegében elkerültett minden lemondás. A vitában még számos képviselő vett részt. Aztán előadva *Steinwendert* választották meg.

Bécs, február 11.

A véderő-bizottság mai ülésén a honvédelmi miniszter majd kétórás beszédében választott a részletes vita szónokainak. A kikötés és kurtavas lehetőleg való előrelépést kívánatosnak tartja. A két éves szolgálati kötelezettséget illetően a miniszter utal erre vonatkozó tárgyalások nyilatkozataira. A miniszter végül azt a bizalmat fejezi ki, hogy méltányolni fogják a javaslat szükségességét és azt a jót, ami hozzá fűződik.

Berlin, február 11.

Az osztrák Reichsrathnak a véderőjavaslatok körül várható magatartásáról a *Kreuzzeitung* így ír: Nagyon kívánatos, hogy az osztrák örökös tartományok népképviselői most, mikor a katonai javaslatok alkalmá kiállnak, reá, bebizonyítsa, hogy mégis csak Ausztria a gerince a monarchiának és az a hatalmas oszlop, amelyre a hadsereg támaszkodhatik. Mennél ádázabbul folyik Magyarországon a forradalmi obstrukció tombolása, annál inkább rajta kell lennie a Reichsrathnak, hogy bebizonyosodjék, milyen büke a monarchiához az osztrákok.

HIREK

Budapest, február 11.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Február 15 ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Az udvar Budapesten.** A király ma reggel 7 órakor misét hallgatott a Szent-István kápolna oratoriumában, azután pedig államügyek elintézésével foglalkozott. Délután 1 órakor gróf *Paar* hadsegéd társaságában a keleti pályaudvarból külföldi vonaton Gödöllőre utazott. A király onnan este 6 órakor érkezett vissza a fővárosba. Holnap, csütörtökön általános kihallgatás lesz, amelyre eddig 53 jelentkezés történt. — **Ótő 10herceg és neje Mária Josefa 10hercegnő** délután elutaztak Budapestről. — **Erőseleütnék** szerint *Mária Josefa 10hercegnő* kérszék nyilatkozott arra, hogy elvállalja egy nagyszabású jótékony ünnepély védnökségét, amelyet májusban fognak megtartani, midőn az udvar ismét Budapesten fog időzni. **Vencsei éjt** terveznek, amelyek színhelyétől a Duna folyamának a királyi várpalota alatti szakaszát szemeltek ki. Gróf *Szapáry Pál* máris hozzáfogott e nagyszabású ünnep előkészületeihez.

— **A közoktatásügyi miniszter kihallgatása.** Főhivatalosan jelentik, hogy *Wassics Gyula* közoktatásügyi miniszter e heti audienciáján pénteken délelőtt tíz órakor tartja meg.

— **A hercegrímás születésnapja.** *Faszary Kólos* bíboros hercegrímás holnap, csütörtökön ünnepi teljes osendben 71-ik születésnapját. Már ma sok üdvözlőlevél és távirat érkezett a primási palotába részint a püspöki kar tagjaitól, részint a hatóságoktól. Így Esztergom vármegye és Esztergom város fejeitől. Ma testületileg tisztelgett a központi papnevelőintézet előjárósága *Krissán Mihály* pápai kamarás, kormányzó

vezetése alatt. Holnap tiszteleg a káptalan, a kerületi papság és a tisztikar a hercegrímásnál, aki déli egy órakor diszbedet ad budavári palotájában.

— **Gulner Gyula ünneplése.** A belügyminisztérium tisztviselői kara tegnap este a Hungária-szállóban *Gulner Gyula* államtitkár tiszteletére lényes bankettet rendezett, amelyen a belügyminisztérium mintegy száz tagból álló tisztviselői karán kívül, amely *Szell Ignác* államtitkár élén teljes számmal megjelent *Szell Kálmán* miniszterelnök is részt vett. Az ünnepeket, mikor tisztelői és hivatalársai körében megjelent, szívélyes ovációk fogadták.

Az első leköszöntőt az ünnepeltre *Beszédy* Viktor miniszteri tanácsos mondotta hivatalnokársai nevében. A hivatalnokot — mondta a szónok — a hivatali fegyelem kénszeríti, hogy engedelmessédjék felebbvalójának. Szeretettel azonban csak azt a felebbvalóját veszi körül, aki szívet is magával hozza a hivatalba és alárendelt hivatalnokok iránt az a jóakaratot táplálja, amely azt mint embert megillei. Ilyen főnökök talált a belügyminisztérium hivatalnokai kara *Gulner Gyula* államtitkárban s azért tisztá szívvel jövő örömmel ünneplik őt kitüntetésé alkalomból. Póbarát az ünnepeket őríti. *Gulner Gyula* meghatóan köszönte meg hivatalnokársai ünneplését és azt a szeretetet, amelyet szónokok által tolmácsolhattak. Mikor három évvel ezelőt — mondta tovább az államtitkár — a minisztériumba meghívtak, csak hallomás után ismertem a bürokráciát, és mondhatom, nem valami jó véleményem voltam felőle. Ez volt az oka annak, hogy annak idején bizonyos tartózkodással léptem hivatalnokaim közé. Ma azonban örömmel kell elismernem, hogy azt a bürokráciát, amelyiktől féltém, a belügyminisztériumban nem a régi copit szerint, nem a megcsontosodott és berozsdált elvek alapján intézik el a kérdéseket, hanem az élet követelése szerint, a tisztesség és becsületesség és a méltányosság jogalapján. S hogy a minisztériumban ilyen előkelő szellemi vert gyökereket, az legelső sorban a minisztérium fejenek köszönhető. Széll Kálmán élteti, akinek ezt a kitüntetést is köszöni, amely után ő nem járt s amely őt egész váratlanul érte.

Az államtitkár szavaira *Szell Kálmán* meleg szavakkal válaszolt. Örömet jelezvén ki alete, hogy az a szeretet és tisztelet, amelyet ő táplál *Gulner* államtitkár iránt, a minisztérium tisztviselői karában olyan élénk visszhangra talált, s amely őt csaknem télenyenyé is teszi erre a szeretetre. Szükségét, benső, igazi szükségét érezte annak, hogy egyszer olyan jérlut ajánjon királyi kitüntetésre, aki ezt a kitüntetést nemcsak hogy soha nem kereste, hanem azokat a kitüntetések is, amelyekben részesült, csak hűdozva fogadta el. Ő ez alkalommal kijelenti, hogy azért érzi olyan jól magát a belügyminisztérium élén, mert minden alkalommal tapasztalja, hogy az egész tisztviselői kar de különösen az osztályfőnökök tökéletesen fel fogadják és megértik intencióit s hogy közte és a hivatalnokai testület között mindig tökéletes elvi egyetértés uralkodik. Ez az oka annak, hogy amíg miniszterelnöki székében megmarad, meg fog maradni a belügyminisztérium élén is. Ez a közös gondolkodás, ez az együtterzés jutott ma este is kifejezésre mikor *Gulner* államtitkár ünneplésére összegyűltek, aki iránt úgy ő, mint az egész tisztviselői kar igaz tisztelettel és szeretettel van eltelve. *Gulner* Gyulára ürtette poharát. (Zajos éljenzés)

A társaság még jóval éjféli után is a legjobb hangulatban volt együtt.

— **Beteg hercegi menyasszony.** Bécsből jelentik, hogy *Erzsébet 10hercegnő, Ferenc Ferdinánd trónörökös* legújabb huga, tüdőgyulladásban megbetegedett. A fiatal 10hercegnő *Liechtenstein* Alajos herceg dzsidáskapitányának a menyasszonya s most februárban volt kitzúve az esküvő, amely után a hercegi pár *Székességyvártot* akart letelepedni, ahol a völgegy ezrede van. A 10hercegnő jobbfejűjét támadta meg a betegség és állapota komoly. Tegnap este 39 1/2 fokú láza volt, de veszedelmes betegségi jelek nem mutatkoztak. A ma reggel kiadott orvosi jelentés szerint a 10hercegnő az éjszakát nyugtalanul töltötte, de hőmérséklete reggel 38 fokra szállott le. Érverése nyolcvan, erős. A betegség jelei változatlanok, de a 10hercegnő erőbeli állapota kissé jobb.

— **Elhunyt történetudós.** Münchenből jelentik, hogy ott tegnap este 84 éves korában meghalt *Cornelius* Károly történetudós. Az elhunyt 1843—49-ig tagja volt a frankfurti nemzetgyűlésnek. Előbb a bonni, majd 1856-tól a müncheni egyetemen volt a történelem tanára. Titkos tanácsos volt és tagja a bajor akadémiának; 1871-ben az ó-katholikus mozgalomhoz csatlakozott.

— **A flumei drágaság.** A magyar kikötővárosban lakó állami hivatalnokok közel háromszáz aláírással ellátott kérvényben a miniszterelnökhöz fordultak helyzetük javítása céljából s folyamodványukhoz összehasonlítót, táblázatos kimutatást csatoltak a flumei nagy drágaságról, amely igazán méltányossá teszi a kért kikötői pótlékot. Ez az összeg 87.280 koronát tenne ki éventint, a flumei hivatalnokai karra nézve pedig életkérdést jelent.

— **Kárpótlás Mascagninak.** Mascagnit az amerikai viszontagságokhoz tudvalevőleg még az a kis kellemetenség is érte, hogy végleg kiintéskálták állítólagos „megérthetlenségé” miatt a pesari konzervatórium igazgatói székéből. Rómából most azt jelentik, hogy a maestrot ezért a savoyai érdemrend lovagjává nevezték ki, ami igen nagy kitüntetés.

— **Mozgalom a katonai javaslatok ellen.** Abból az alkalomból, hogy a központi demokrata kör a katonai javaslatok ellen fővároszerte mozgalmat indított, a VII. ker. demokrata kör ma este *Szalay* Mihály elnöke alatt ülést tartott, melyen *Hentaller* Lajos és *Horváth* Gyula képviselők is megjelentek. *Szalay* Mihály ismertette a fővárosi demokrata körök mult szombatban tartott ülésének határozatát, hogy a parlamenti tárgyalások alatt levő katonai javaslatok ellen nyilatkozzék meg a főváros polgársága. A tárgyhöz szólottak: *Hentaller* Lajos, *Havas*, *Balkányi* Mór, dr. *Azél* Sándor, dr. *Óldó* Gyula. Az értekezlet ki-mondta, hogy kerületi polgárgyűlést bi össze, s kiküldött egy végrehajtóbizottságot, hogy az magát kiegészítve érintkezésbe lépjen a központi demokrata körrel és szervezkedjék aképpen, hogy összekötte, tésbe lép a kerület minden egyesületével a mozgalomhoz való csatlakozás céljából. Az értekezlet a kerületi polgárgyűlést e hó 22-ére, vasárnapra tervezi, az általános nagygyűlést pedig március elsejére. A végrehajtóbizottság holnap este az érsebetravárosi demokrata körben ülést tart.

Morzányi Károly országgyűlési képviselő a Demokrata-Kör meghívására a következő levelet intézte ma a Kör elnökéhez:

Nagyságos elnök ur! A legnagyobb sajnálatomra a mai és a legközelebb megtartandó nagygyűlésen nem jelenhetek meg, tekintettel arra, mert nem akárom megjelenésemmel a kerület polgárait eljárásukban leszélyezni. Hazaífas tisztelettel Budapest, 1903. évi február 11-én.

Morzányi Károly.

— **A magyar hazáért és a magyar egyházért.** *Kassáról* írják: A napokban hunyt el *Kassán* *Pongrács* Gyula ügyvéd, akinek hátrahagyott végrendelete mély hazaszeretetről és vallásos buzgóságról tesz tanuságot. Az elhunyt végrendelete így kezdődik:

Azon raönög szeretetemmél fogva, melyet imádozt magyar hazám iránt érzek, valamint azon mély vallásos szeretetemmél fogva, melyet szívbem az ev. ref. vallás iránt táplálok, mintegy kötelezve érzem magamat, hogy a számatól elvont s a legnagyobb nékülözések közt szerzett és öröklött összes vagyonomat magyar nemzetem és vallásom közt megosztzam.

Meg is osztotta vagyonát. Ungvármegyei birtokait a jenkei ref. egyházra hagyta oly kikötéssel, hogy a pap a tőlejuk gyermekeket magyar nyelven képzesse elő az *Urvacsaróhoz*, a tanító pedig tőlejuk tanítványait magyar nyelven köteles oktatni. A magyar képzőművészeti akadémiának husz darab rimaszombati takarékpénztári részvényt üszdönj-alapítványul, s magyar országos szintügyi nyugdíjalapnak husz darab *Görmörgeye* tornaaíjai takarékpénztári részvényt adott oly elagrott, magyar vidéki színész részére, aki a magyar nemzetiség terjesztésében a haza előtt érdemeket szerzett, 1000 koronát hagyott a magyar írók nyugdíjintézetének, 1000 koronát báró *Jósika* Miklós éreszobrára, 2000 koronát a pansovai ref. csángó-egyháznak, 400 koronát az *Emkének*, 200 koronát a *Fák-né*knél, 200 koronát a dunántúli magyar közművelődésigyletnek. Legszébb világot vet *Pongrács* hazafias lelkületére politikai végrendeletének utolsó része, mely így szól:

Most pedig, mielőtt végrendeletem berekeszténem rád gondok, szeretett magyar hazám, tőled örökre búcsuzom, kit imádozt szeretettel, valamint szeretett magyar vallásomtól, melynek egyedül köszönöm, hogy minden körülmények közt, mig életem, becsületes ember voltam, annyira át vagyok hatva eme nagy jádalomtól, hogy benneteket örökre itt hagyva — értelek többé nem működhetem — miszerint forró könnyeim hullatásai miatt minden további gondolatom agyamban megáradnak... Midőn tehát a jelen pillanatban tőletek, főleg pedig tőled, szeretett magyar hazám... örökre búcsuzom, kívánom a mindenható Magyarok Istentől, hogy boldogok, megelégedettek és egészségesek legyetek, független magyar polgárok hazafiak és hontelányok s nem oszto-mászó szolgák. kéjencek és képmutatók, szeresetek e drága hont és imádozt szeretettel magyar hazától, legyetek igaz hontiak és hontelányok ne csak szavakkal, hanem tetteitek által is; legyen e drága szeretett magyar hazánk nagy és mindenben független.

— **Megkerült ordó.** Valaki elveszített a miniszterelnöki palotában egy miniatúr Lipót-rendet. Ne fájjon azonban miatta a feje, mert becsületes megtaláló az, aki fölcsedte s a kis ordó átvehető a miniszteriumban a segédhivatalok igazgatójánál. Nincs kizárva azonban az se, hogy ezáltal nem a megtaláló, hanem a tulajdonos nem jelentkezik. Van eset már erre is. *Harminnégy* esztendő óta őriznek a miniszterelnökségnél valami elvesztett rendjelet amiért azonban ezideig se jelentkezett károsképpen senki. Ugy látszik, hogy annak, aki elveszette, egyáltalában nem hiányzik a monéta. Ha ugyan él még. *Harminnégy* esztendő nagy idő.

— **Istentisztelet.** A pesti *isz. hitközség* dohányutcai templomában a péntek esti istentisztelet további intézkedésig 5 órakor kezdődik.

— **A Humbert-ügy.** Párisból jelentik: *Leydet* vizsgálóbíró tegnap kihallgatta Humbert Teréz, aki azt az ajánlatot tette, hogy bocsássák szabadon öszolet, Daurignac Emilt és hugát, Marite-et. Ebben az esetben, ugymond, készséggel megfelel minden hozzáintéendő kérdésre. A vizsgálóbíró azonban nem ment bele ebbe a dologba. Megmagyarázta, hogy fogva kell tartania őket addig, amíg az egész dologra világosság nem derül és bebizonyul a letartóztatottak ártatlansága. Ezután még egyet-mást kérdezett a bírő, de Humbertné kijelentette, hogy majd mindenre megadja a választ az esküdtsek előtt. A vizsgálóbíró erre visszakísértette Humbert Teréz cellájába.

Páris, február 11.

Ma kezdődött meg annak a rágalmazási pörnek tárgyalása, amelyet *Cattani* bankár *Humberték* ellen indított. *Cattani* bankár ugyanis hitelezője volt a Humbert-családnak s amikor a hitelezők valamennyien gyanakodni kezdtek, *Cattani* kiméletlenül sürgette és követte pénzt. A Humbert-család, hogy időt nyerjen, bepörölte *Cattani* özvegye miatt, de a vizsgálatot abbahagyták a bankár ellen tárgyi okok hiányában. Erre *Cattani* bepörölte rágalmazásért *Humbert* Teréz, *Frigyest* és *Daurignac* Mária-t. Ezt a pört tárgyalta ma a fenyítő rendőrbírószék kilencedik kamarája. *Humberték* megjelenése leírhatatlan szenzációzt keltett. Maga a nagy *Humbert-pör* is aligha fog nagyobb érdeklődő közönséget csodítani a törvényszék palotájába, mint ez a tragikomédia. Másfélezeren kérték az elnöktől belépő-jegyet táviratokban, levelekben; a kíváncsiak magas protekciókat mozgósítottak, hogy bejuthassanak a tárgyalás szorába. Jóval a pör kezdete előtt ezernyi közönség szorongott a folyosókon, de csak *nolcva* embernek adtak ki jegyeket. Maga a tárgyalás érdektelen volt.

Humbert Teréz patetikusan kijelenti, hogy *Cattani* minden szerencsétlenségüknek az oka. Számos esetet hoz fel, amelyben a legcsunább módon zsaruskodtak vele és hangoztatja, hogy ő becsület és nincs mit tartania a jövőtől. *Humbert* Frigyes családok *Humbert* Teréz nyilatkozatahoz és azt mondja, hogy elvállalja a felelősséget mindenért, ami történt. Hevesen megtagadja *Cattani* és annak vejét, vádakat hogy fel különböző politikai személyiségek ellen és *Vallé* volt ügyvéd és mostani miniszter eljárását bünyösnek igyekszik feltüntetni. Az elnök igen energikusan félbeszakítja őt. *Humbert* Teréz odakiáltja neki:

— Hadt ezt barátom a tőperre. Ott még sok más érdekes dologot fogunk elmondani. (Nevetés.)

Humbert Frigyes azt mondja még, hogy madridi tartózkodásuk sohasem volt titok; felső helyen tudták róla. Az elnök még egyszer félbeszakítja *Humbert* Frigyest, aki erre leül. Első tanu volt *Loonel*, a *Humberték* csodjének biztosa, aki technikai részleteket közöl *Humberték* műveletről és kijelenti, hogy a *Cattani* ügygel nem volt dolga. Ezután a kihallgatást félbeszakították. *Humbert* Teréz még kijelenti, hogy fenntartja magának, hogy a főper napján részletes felvilágosításokat ad és hozzászól.

— Addig fogok tudni várni, de már alig várom, hogy beszélhessek. Megfúladok. (Derültség.) *Leydet* vizsgálóbíró vonakodik vallani. Hivatkozással a hivatalos titoktartásra. *Daurignac* Román ugyanazokat a vádakat ismétli *Cattani* ellen és azt állítja, hogy ez lelejtalltatta a könyvvezetést *Midón* a *Humberték* elutasítására vonatkozó incidensekről akar beszélni, *Humbert* Teréz félbeszakítja:

— Ne mondj ma semmit. Holnap fogunk beszélni. Fényképeket fogok magammal hozni, mert *Cattani*val szemben ítérvetve kell harcolnunk.

Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

— **Elfogott betörőbanda.** A rendőrség ma egy veszedelmes betörőbandát tett ártalmatlanná. Még e hó 4-én éjszaka történt, hogy három ember *Seyderhelm* Ernő műkértész Csengery-utca 65. számú lakásába s a szalonból 16 darab kiállítási aranyérmét ellopott. *Seyderhelm* a zajra felébredt, lármát csapott, mire a betörők elmenekültek. A rendőrség ma letartóztatta a betörőbandát. Négy tagból állott: *Posfai* Sándor budapesti születésű 21 éves légszesszerelő, *Schubert* Jakob barini születésű 35 éves szőnyeggyűzők, *Fischer* József budapesti születésű 22 éves papírkerpiós és *Kohn* Arnold budapesti születésű 21 éves betűszedő. A betörők egyebűt és garázdálkodtak. A *Seyderhelm*től ellopott érmekeket nem találták meg náluk. A bandával együtt ellogta a rendőrség *Kölbert* Bertá 17 éves gyári munkásnőt is, aki a banda által lopott holmikat értékesítette.

— **Halálóság.** Ma délután temették őszinte részvét megnyilvánulása mellett *Hegey* Bélát. Az akadémia-utcai gyászház egészen megtelt a végtesztességre megjelent közönséggel, amekynek soraiban több magasrangú hivatalnok és a kereskedelmi világ előkelőségei is megjelentek. A gyászszolozsmák éneklése után dr. *Kohn* Sámuel íróbbi megfogott szavakkal csepetelt az elhunyt érdemeit. A temetőben a nyitott sírnál dr. *Weisz* Mór bucsuztatta el az elhunytat.

— **Nemzetközi szélhámós.** A bécsi rendőrség értesítette a főkapitányságot hogy egy előkelő külső, veszedelmes szélhámós onnan Budapestre jött. A család harminc-harminckét évesnek látszó közép-

termetű, barna ember és sorra járta a bécsi pénzintézeteket, mindenütt idegen papirospénzt váltott be. A pénz közé forgalomból kiment bankjegyeket is beocepmszett. A bécsi rendőrség figyelmeztelt a főkapitányságot, hogy az illető nemzetközi szélhámós. A rendőrség intézkedett, hogy a jövevényt, ha Budapestre jön, letartóztathassa.

— **Tisztviselek hitelezővetkeszete.** Az állami tisztviselők körében mozgalom indult meg egy tisztviselői hitelintézet felállítására tárgyában. A mozgalom indítóka az, hogy főképpen a kistisztviselők ha megszorulnak, igen drága pénzt kénytelenek igénybe venni, amely után teherként nehezedik rájuk egész életükön keresztül. Egy bizottság tárgyal most, hogy mily alakra kellene iektetni a szövetkezetet, hogy a tisztviselők oleső pénzt kapjanak.

— **Öngyilkosok.** Két öngyilkossági eset történt ma délután a fővárosban. Az egyik életunt egy egykor vagyonos háztulajdonos, fővárosi bizottsági tag, akit az utóbbi időben anyagi bajok leptek meg, annyira, hogy a szerencsétlen a halálba akart előlűk menekülni, míg a másik öngyilkos egy szerelmes asztaloslegény, akit — ugylátszik — szerencsétlen szerelme üldözött a halálba. *Sperl* Flóris 33 éves háztulajdonos, fővárosi bizottsági tag az egyik életunt. *Sperl* Flóris egy híres ferencvárosi patriocius család-nak a sarja. Atyja vendéglős volt a Soroksári-ut 56-ik szám alatt. A szerb marhakereskedők keresték őt a vendéglőjét állandóan s az öreg *Sperl* olyan szép vagyont szedett össze, hogy halála után nemcsak a kitűnő vendéglőt hagyta a fiára, hanem a Soroksári-ut 56-ik számú házat is. *Sperl* Flóris atyja halála után egyideig gyarapította a vagyont. Szállítója lett a fővárosnak, a vágóhídi takarmányszállítását kapta meg, ami a vendéglőjén kívül is tekintélyes jövedelemhez juttatta. Tizenegy évvel ezelőtt megnősült, de házassága nem volt boldog, úgy hogy pár hónapi együttélés után elváltak egymástól a házasságok. *Sperl* Flóris ettől fogva meglehetősen nagyban élt, elegánsan járt, színházi habitűs lett. Amel a zajos élet anyagi zavarokba juttatta. A vágóhídi takarmányszállítását elvesztette, vendéglője is kevesebbet jövedelmezett, úgy, hogy az utóbbi időkben már nagy pénz-zavarokkal küzdött. Karácsonykor újra megnősült, feleségül véve a gardasszonyát; de az egykor szép vagyon egyre fogyott, ami *Sperl* Flórist nagyon elkeserítette. Ma délután feleségével együtt beszélgetett a lakásában. Az asszony egyszer kiment a szobából s *Sperl* Flóris ezalatt elölvette a vadaskését, felvágta az ereit, mad a nyakát is kétszer átmetszette. Mire felesége bement a szobába, nagy vértócsában feküdt a földön. A mentőket hívták hozzá, akik a Grünwald-féle szanatóriumba vitték, ahol esetelér operációt hajtottak végre rajta. A súlyos operáció után *Sperl* jobban lett, de állapotja azért életveszélyes. — Ma este 7 óra tájban a Csömöri-úton lévő *Predeal*-szállóda egyik félreeső helyén egy fiatalember ölelvette magát és azonnal meghalt. Zsebeiben egy kis jegyzőkönyvet találtak, amelynek első 4-5 lapjára írott levélben bucsuzik el a szerencsétlen fiatalember az életől. A nevé is beleírta a jegyzőkönyvbe, de utóbb kitörölte, úgy, hogy nem lehet elolvasni. Azt írja, hogy jászkarajenői születésű. 27 éves asztalos és nagy szívbérmek miatt mond bucsut az életnek. A nevé — ugymond — a levél — kitörölte, mert nem akarja hogy megtudják, hogy ki volt: de a jegyzőkönyvben hagyta az arcképét. Arra kéri a szerkesztőségeket, hogy közöljék ezt az arcképet, abból majd megtudja, akit illet, hogy ki volt ő. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Az osztályosrajáték húzása.** A osztályosrajáték mai húzásán tizenötezer koronát nyert 3286; tizezer koronát nyert 3190; ötezer koronát nyert 81620; ketezer koronát nyertek 26287 81231 83817; ezer koronát nyertek 44896 78365 83969; ötszáz koronát nyertek 1116 3698 8898 12417 16557 17547 19747 20664 27152 28106 28024 34555 35621 41871 43483 43969 45540 46488 46559 49730 50207 50900 50544 50499 52114 58364 60364 61671 62551 64705 65308 66763 68146 70782 78051 81928 8642 88413 8845 105016 105890 108790.

— **A gyermekek legjobb erősítő és lépszerelő a Zoltán-féle-iz és szagnéküli csukamáj-olaj aínálható.** Üvegje két korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-ter.

— **Utazás a Rivierára.** Velencén, Milanón, Genován át St.-Remoba. Mentoneba. Monte-Carlo, Nizzába. Minden ponton 2-3-5 napot tölt a társaság. Nizzában ünnepi a süte abban részt is vesz, tarsang régi a Carnevalt. Ma költötte szét *Propper* A. János igazgató a társasutazásban résztvevőknek a meghívókata Nizza városi redouteban február 22-én, az Operában február 24-én tartandó álarcos-bálokra. A meghívó egyszersmind belépőjegyjűl szolgál. Az utazáshoz, melyet *Propper* igazgató személyesen vezet. napról-napra többben csatlakoznak a legelőkelőbb körökből. Jelentkezések elfogadtnak az indulás napjáig *Propper* igazgató Utazási-Irodájában (Budapest, Főherceg Sándor-utca 30/B. I. e.)

(x) **A létező legjobb, remek kivitelű fényképek** Aquarell és Platyn nagyítások készülnek *Rivoli* műtermében *Kerepesi-ut* 30.

A szász trónörökösne válópöre.

Budapest, február 11.

A fejedelmi romantikába ma egy hírói ítélet száraz hangja vegyűl. Ma volt a szász trónörökösne válópörének a tárgyalása és a bíróság ítéletéről egy drezdai távirat hivatalos ridegséggel a következőkben ad számot:

A szász trónörökös válópörében ítélő bíróság ezt az ítéletet hozta: *A házasságok alperesének Giron nyelvtanítavól elkötvetett házasságtörése miatt elvadászatnak.* A válasra alperesnő adott okot. Az eljárás költségeit alperesnő tartozik viselni.

Nem meglepő az ítélet. Mégis szomorúan hangzik a ridegsége, de az igazságok nem mindig kedvesek s az igazságszolgáltatás néha igazságában kegyetlennek látszik. A döntés igazságos, a jogrend és az erkölcsiség csak ezt a döntést engedi meg. Az emberi érzékenység mégis sajnálja az anyát, aki beteg gyermekét akarja látni és nem láthatja. Komoran jár-kei a szanatóriumban és ki tudja, talán szánja is már a bűnt...

A szanatórium falai zárva vannak a kíváncsi tekintetek elől, így nem nagyon ellenőrizhető a sok minden hír, amely a trónörökös immár volt feleségének terveiről, gondolatairól és fenyegetéseiről szól. Mert már fenyegetésről is adnak hírt. Allítólag a trónörökösne fenyegetőzik a szanatóriumban, — ez a hír érkezik *Genf*-ből. *Lachenal* és *Wölfling* Lipót tegnap meglátogatták a hercegnőt, aki azzal fenyegetőzik, hogy visszahívja *Giron*t, ha nem enged meg neki, hogy gyermekeit láthassa. A hercegnő anyjának levelet írt, amelyben arra kérte, hogy gyermekeit hozassa el Salzburgba. A kis beteg hercegről, *Frigyes* *Keresztély*-ről azt jelentik *Drezdából*, hogy az utolsó huszonegy órában csaknem szakadatlanul aludt s álmosága változatlanul tart. A trónörökösne a szanatóriumban folyton a gyermekeire gondol s nem törődik semmi mással. Európa minden részéből, de különösen Bécsből, *Drezdából* és *Salzburgból*, naponkint számtalan levél és távirat érkezik a *La Meterieszanatórium* igazgatójához, akitől fölvilágosítást kérnek *Lujza* hercegnő állapotáról. A toszkánai nagyhercegi és a szász királyi udvar naponkint jelentést kapnak *Lyonból*, *Genf*-ből és *Lausanne*-ből naponkint sok kíváncsi ember jön ide abban a reményben, hogy a hercegnőt láthatja. *Lujza* hercegnő a szanatórium bejelentő könyvébe *szász trónörökösnek írta be magát.* Az intézet orvosai és alkalmazottjai királyi fenségnek szólítják.

(A válópör.)

A válópör tárgyalására kiküldött kivételes bíróság ma délelőtt összeült *Drezdában*. A trónörökösnet dr. *Zehme* és *Bandy* Félix drezdai ügyvéd képviselik, kik az elnöktől jobbra, a trónörökös képviselője pedig az elnöktől balra foglalt helyet. A tárgyalásra, melyet ma is a legnagyobb óvatossággal vezettek, nagyon sok kíváncsi hallgató jelent meg, de nem sokáig maradhattak benn, mert csakhamar felhangzottak az elnök szavai:

— A tárgyalás további része titkos! — mire a hallgatóság kénytelen volt a tárgyalóteremből kivonulni.

Tanuként a tárgyalásra megjelentek: *Fritz* báróné, a trónörökösne volt főudvarmesternője, egy körülbelül 45 éves, arisztokratikus megjelenésű asszony, éles metszésű, nagy erélyt kifejező arcvonásokkal, továbbá *Tümping* kamarás, a trónörökös udvari marsallja, egy barátságos arcu ur és a sokat emlegetett *Schwarz* rendőrgyűzők. A tárgyalóteremből egy szó sem hallatszott ki és valahányszor egy szolgáló belépett a terembe, fagyos csend állt be. Az ügyiratokat az elnök egyszer sem adta ki a kezéből.

Az ítéletet délután félötör hozták meg. Az elnök nagy csendben hirdette ki, hogy a házasságok alperesének *Giron* nyelvmesterről elkötvetett házasságtörése miatt elvadászatnak.

Az ítélet jogi hatásáról a *Neues Wiener Tagblatt* ezt közli:

Ha a német törvény szerint a válópör a házasság felbontásával végződik, mind a két fél újbbi házasságot köthet. Annál a körülménynél fogva, hogy a drezdai válópörben *Giron* mint büntárs szerepel, az ítélet kizárná annak lehetőségét, hogy *Lujza* hercegnő *Giron*hoz mehessen férhez, mert a német törvény értelmében a házasságtörő elvált asszony nem léphet oltár elé a házasságtörő fér-

fuval, de van rá mégis egy mód: ha ugyanis az állami hatóság dispencziót ad. A Code Napoleon, mely Belgiumban érvényben van, szintén ismeri ezt a dispencziót.

Genf, február 11.

Dr. Zehme a házassági perben hozott ítéletet közölte Lachenal ügyvéddel. Az ítéletet azonnal továbbították a Metairiebe.

(A szanatóriumban.)

Lausanne, február 11.

A szász trónörökös naponta várja az engedélyt arra, hogy gyermekeit viszontlátassa, amit annál inkább remél, mert ügyvédei a leghatározottabban megígérték felüknek, hogy evégből újabb lépéseket tesznek. Időnkint a trónörökös megjelenik az ablaknál, hogy a genfi tóra való kilátást élvezze. A trónörökös ma sétát tett a parkban, miközben két magasabb állású ápolónő kísérte. — Dr. Zehme intézkedett, hogy a trónörökös gyermeke állapotáról távirati bulletin útján naponta hírt kapjon. Az intézet bejelentő-könyvébe így van bevezetve: *Lujza, Szászország trónörökösénekje*. Az orvosok és a személyzet királyi felségnek szólítják és a hatóságoknál is trónörökösnek van bejelentve. Zehme és Lachenal ragaszkodnak ahhoz a felfogáshoz, hogy a trónörökösnek joga van férje nevét és rangját viselni, midaddig, míg annak a neje. Ettől udvari aktus nem foszthatja meg, hanem csak a bíróság, ha a választ jogérvénysen kimondja. Itt az hallatszik, hogy a toszkánai nagyhercegné leányát legközelebb meglátogatja.

(Giron.)

Gironról sok minden érdekes dolgot jelentenek. Brüsszelből táviratozzák, hogy Giron mult éjjel elutazott Gen-be. Ugy látszik, hogy valami újabb meglepetés várható. Giron Brüsszelből levelet írt Lachenalnak akit éles szemrehányással illet, mert Lujza hercegnőt szanatóriumba vitte. Levelében azzal fenyegetőzik, hogy Genf-be utazik s ottalant fog kérni a svájci hatóságtól a szász udvar erőszakossága ellen. Mentőben tegnap az a hír volt elterjedve, hogy Giron ideérkezik. A pályaudvar körül óriás néptömeg csoportosult, amely tüntetően akart Giron előtt. A tömeg csak éjjeltájban oszlott szét. Giron egyébként a lovagiaság terén mozog. Brüsszelből jelentik, hogy Giron tegnap két urat párbajra hívott ki. Ez a két ember kávéházban sakkozott s Giron nézte a játszmát. Az urak ezután kártyázni akarok s Giron harmadiknak ajánkozott. Az urak erre odacsapták a kártyát s hátat fordítottak neki. Giron magyarázatot követelt tőlük, amire az ismeretlenek kijelentették, hogy *efféle emberrel nem kártyáznak*. Giron azonnal távozott s elküldte segédeit két ismeretlen emberhez.

Zehme ügyvéd kijelenti, hogy Giron nem kapott a szakításért anyagi kárpótlást s neki sobasen is volt megbízása arra nézve, hogy Gironnak ilyen irányu proposíciókat tegyen. A nyelvmester legutóbbi cselekedeteinek rugóját különben a Giron hiúságában keresi, aki minden áron beszélni akar magáról. Arra a kérdésre, hogy a szakítás végleges-e vagy pedig csak a körülmények kényszerű nyomása alatt létrejött egyezés, az ügyvéd nem akart határozott ítéletet adni; csak annyit mondott a vállat vonogatva:

— Ki tudja, hogy mi történik egy esztendő múlva?!

Végül pedig azzal a kijelentéssel szakította végét a kérdezősködésnek, hogy a Giron és a trónörökös legutolsó beszélgetésénél nem volt jelen harmadik személy, a megállapodásokat tehát senki sem ismerheti kivülök. Bizonyos csak annyi, hogy a trónörökös önként vonult vissza a szanatóriumba, amelynek falai között a körülményekhez képest nyugodtan tölti napjait.

Lausanne, február 11.

Giron Brüsszelből jövet ma délben ideérkezett és Wöfling Lipót társaságában tovább utazott Nyónba.

Genf, február 11.

Giron, aki Lausanneban találkozott Wöfling Lipóttal, délután 4 órakor Genf-be érkezett, hogy tudomást szerezzen a drezdai házassági pör kimeneteléről. Mint hogy ez azoiban még nem ismeretes, este 6 órakor Lausanne-n át visszautazott Brüsszelbe. Giron nem volt a *Metairieben* és nem is fog oda menni.

Genf, február 11.

Giron utazásáról kétféle verzió kering. Az egyik szerint Giron *Lausanneba* ment, hogy ott Wöfling Lipóttal találkozzék, onnan Genf-be jött, mert Drezdából híreket várt ide. Mivel a jelentések nem érkeztek meg, Giron délután 5 órakor elutazott. A második verzió szerint, amely bibeletlenül hangzik, Giron azért jött Genf-be, mert Meterieből Lujza hercegnőszonytól

aggasztó hírt kapott. Erre elhatározta, hogy visszatér Genf-be. Giron délután 4 órakor megjelent Lachenal irodájában. A trónörökösnek ügyvédje komolyan megrotta Giron eljárását s erre Giron megígérte, hogy nem megy el a Meteriebe, hanem elutazik. Tényleg délután 5 órakor elhagyta Genf-et és visszatért Lausanneba.

Krusedol.

(A zárda komor falain belül sötét csend honol. Fapapucos, hosszszakállu szerzetesek járkálnak óvatos, néma lépésekkel a zárda kopár udvarán. Mintha attól félőnek, hogy felébresztik a holtakat. Ott fekszenek az acéből vert koporsókban, melyek egy sorban merednek fenyegetőleg a nagy kriptá falaira. Három koporsó fekszik elkülönítve a többiétől; az ipeki patriárkaé, Obrenovics Milosé és az első szerb királyé, Miláné. Az utóbbin friss koszorúk halmaza fekszik, nehé, kelet szorító illatot árasztva a kriptában. Beteges, lilaszínű világosság szűrődik át a színes ablakokon. A Milán koporsója előtt Sándor szerb király térdel.)

Sándor:

Gyötrelmes szívvel járulok elébed;
Ezer seb titkon, látatlanba' éget
S hajszolva tiz hozzád zárandokútra,
Koporsódnál hogy enyhültes talájon,
Ezer seb tüze hús parázsra váljon.
Végső reményem még a bűnbocsánat,
Amely halotti ajkadon ha támad,
En boldogságom hajnalát jelentse!
Talán... talán... ha él még a szerencse,
Mely egykor büszke újjad kísérte,
Virrad réam is édes hajnala.

(Egy ideig hallgat, mintha válasza várna. A nagy csend jésztően hat rá, szíve hevesebben dobog; majd fejét ráfekteti a koporsóra; folytatja:)

Emlékszel-e? Szép volt bölcsöm dala, —
Mely zengett büszkén harci fegyverekről,
Mikéül az ellenségek sátra megdől;
Emlékszel-e? hogy ringatott karod,
S míg oszkaiddal ajkam takarod,
Sutogtál szép jövőt nekem s hazádnak;
Vajjon gondoltad e, hogy anyyi vádnak
Leszen kicsiny fiad a hordozója,
S hogy a jövőben sorsa meg nem ója?

(Ujból hallgat. A koporsóból tempa hörgés kél, mintha távoli zaj moraja volna. Majd siri hang száll a térdelő fölébe, melytől egész lénye megrezket.)

A hang:

Eljöttél!... hozzám... itt az élet sírja,
Hol testünket a kriptafal leberlja;
De szellemünkön nem tapad ha ál,
Mivel a lélek egyre-egyre száll,
A mérhetetlen úrn át lebege,
De mindig fel; röpte sohase megy le; —
Amig az égen csillagfényre válna,
Halandóknak lesz halhatatlan álma.
Menj! Holttetem vagy! Mit keressz te itt?

Sándor:

Atyám! fiad van itt, a bűnbe tért,
Ki vezekelni jött a vétkéért.
Fiad van itt, a reszkető, a fáradt.

A hang:

Menj! Siri hullaszag, mi rólad árad,
Orkó haálnak árnya van veled,
Az én fiam halott ó nem lehet.

Sándor:

Hisz élek én! Halld szívem dobbanását!

A hang:

De bűneid a sírodot megásták.

Sándor:

Mi volt a vétkem? Nem valék kegyetlen;
Es büszke lényre gögösen a keblem
Sohase vágyott; engedékenyen
Sok tett előtt behűnytam a szemem,
Amelyek gyakran pajzsunkba haraptak;
S igazságunkon győzelmet arattak.
Elnéz és kegyes király valék,
De száz nyilat küldötte rám az ég.

A hang:

A vétek az volt: nem voltál király,
Hogy mint a bérci sas magasra szállj;
Nem forrt benned a tett, a vágy, az élet;
Menj! Menj! Halálnak árnya van tévedel.

Sándor:

Atyám! Csak egyet! Mondd, hogy megbocsátod
A bűnt, amelyért kísér minden átok,
S amelyért rám tapadt ezer salak;
Holtdoban egykor megtagadtalak.

A hang:

Törd el koporsóm, szórjad szét a csontom!

Ha'ott szemem holt könnyeket ne ontsón!
A tett, ha rossz is, nem kíséri átok;
Király ha léssz fiam, úgy megbocsátok.

(A hang többé nem szól; a kriptá csendjét nem zavarja semmisen; a színes ablakokon besuhant az alkony, lassan leereszkedett a térdelő Sándor felé és úgy látszott, mintha sóét leheltével megismogatta volna könnyes arcát.)

xi.

FŐVÁROS

(*) A főváros közegészségügye. Dr. Schermann Adolf tisztifőorvos most terjesztette be a közigazgatási bizottsághoz a főváros közegészségügyéről szóló évi jelentést. A közegészségügy tavaly egész évben kedvező volt. Tavaly született 23 649, meghalt 13 361 vagyis 10 111-al több született, mint meghalt. A halálozási koefficiens ezer lakosra 17.3. A jelentés kimutatja, hogy 1901-ben a halálozási koefficiens Dreuzában 19, Braunschweigban 18, Prágában 18.4 Magdeburgban 18.6, Lipcsében 18.8, Kopenhágában 19.1, Velencében 19.2, Párisban 19.8, Bécsben 19.9, Londonban 16, Berlinben 16.4 volt ezer után. Ezek szerint Budapest az európai városok között harmadik helyre jutott. A ragadós betegségek száma is jelentősen csökkent.

(*) A főváros államrendőrségi járuléka. A székesfőváros hatósága tavaly márciusban főtterjesztésben kérte a belügyminiszterőt az államrendőrségi járulékoknak leszállítását. A belügyminiszter most értesíti a fővárost, hogy a főhözötöket nem mindenben fogadtatja el. Így az új bünyádi perrendtartásból folyólag az államrendőrségre háruló kiadatok, a törvény értelmében, nem törvénykezési, hanem rendőrségi jellegűek és így az azokból folyó költségtöbbletek a főváros területén teljesített közbiztonsági intézkedések következtében. Kijelenti továbbá a miniszter hogy a Mosonyi-utcai rendőrkaszárnya szárazzátételének a munkálatai nem beruházó, hanem csak jókarbantartó jellegűek, s ennél fogva az ezen a címen kifogásolt 9134 korona költségen való részesedés aól a fővárost nem mentheti föl. Így tehát az 1901. évi rendőrségi járulékból visszatartott 39 970 koronának haladéktalan megtérítését követeli a miniszter. A tanács, ennek a jeirnalnak az értelmében, azzal terjeszti az ügyet a legközelebbi közgyűlés elé, hogy a visszatartott járulékösszeget folyósítsa.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Népszínház. A Népszínházban ma este adták ötvenéveszter Bob herceget s ezt a jubiláris előadást, különösen az első sorokból, erősen fűszereztek kihívásokkal, vastapsokkal és virágokkal. Az ünneplés legnagyobbbrészt Fedák Sárának szölt, de jutott belőle valamicske Ledojsky Gizellának és Kovácsnak, a Népszínház e két igazi művésztetségeinek is. A Fő-jubiläumra különben már napokkal előbb biztos kezekben voltak a jegyek s így időleszre szinte megjegyzezi, hogy az ötvenedik előadás is színültig tele ház előtt folyt le. (M—s.)

** Hangverseny. Herzog Emilia porosz királyi kamaranékesnő, a berlini udvari operaház tagja mai hangversenye nagyon kevés közörséget vonzott a Royal-terembe. Akik megjelentek, nem jártak rosszul. Nálunk, ahol a hangbéli nyersanyagok kultusza uralkodik, a gyönyörűségén kívül időtűbbé ércekes tanulóságot nyujt az olyan énekesnő, akinek művésztete független érzéki eszközeiöl, sőt gyakran ezek ellenére aratja sikereit. Herzog Emilia organuma már elveszítette első szépségét, de énektudásának segédelmével akárhányszor még hangja is érvényesül lényben és melegségben. Énektechnikája kitűnő, de leginkább csudáltam lélekzetvételének tökélyét. Így például Schubert: *Du bist die Ruh!* című dalában minden egyes frázist ugyszólván egy lélekzettel énekelte, hogy a hangulat egységét ne zavarja. — Beethoven: *Freudvoll und leidvoll* című dalának szédítő fekvését csak bizonyos elszántsággal érte el a művésznő, aki e turista-bravur alkalmából nem mutatott gráciát: oszonyák és nemesség nélkül valók voltak a magas hangok, amelyek nem fedett óvatosan. A *büvés vadász* nagy áriájával, majd Schumann, Brahms, Wagner, Strauss egy-egy dalával lelkes tapsokat aratott a művésznő, kit *Dienst* Oszkár kísért a zongorán elismert művésztetével. — Barmass Issay, egy fiatal begedüművész Vieux Temps d-moll koncertjét, majd Bach Chaconnáját játszotta szolid technikával és komoly becsőssággal. (G—ly)

** Téli rego. Shakespeare regényes színjátékának, a tizenegy év óta pihentetett *Téli regén*ek e hét szombatiára kitűzött újabb bemutatója foglalkoztatja most a Nemzeti Színház művész-személyzetének egy részét. A szerepek, egynek kivételével (Leontes) mind új kezekben vannak. Leontest: Szacsavay, az öreg juhászt Ujházi, Camillót: Gál, Antigonust: Molnár, Cleomontest: Bakó, Diont: Mészáros, Rogerot: Hetényi, Polyxentest: Páffy, Florizelt: Beregi, az ifjú juhászt: Dezső, a pásztort: Nádai Béla, Antolicutst:

Rózsabegy, Hermionét: K. Hegyesi Mari, Perditiát: Török Irma, Paulinát: Szacsavayné, Mojnát: V. Molnár Rózi, Dorcast: T. Vizváry Marika, Emiliát: Boér Hermin járszsa. Az Erkel Gyu'a zenéjével előadandó darabban táncok is lesznek: fegyvertánc; jubasztánc, satyros-tánc, melyeket Müller Katica tanított be.

Az Auróra művészei. Szerdán tartotta meg az Auróra irodalmi és művészeti kör ezidei második nagy hangversenyt a VI—VII. kerületi kaszinó dísztermében óriási érdeklődés között. Az estélyen megjelent közéletünk számos kitűnősége. A műsort Pékár Gyula felolvasása kezdte meg. Azután Szerdahelyi Józsa adott elő zongorán és Szerényi Gusztáv hegedűs egy Beethoven-sonátát. Kordin Mariska Makraytól „Ugy jött viharban” és a Romeo és Julia operából a Keringő-áriát énekelte. Fodor Ernő kísérelte zongorán. Zempléni Árpád legújabb költeményiből olvasott fel néhányat zajos tetszés mellett. Dr. Kertész Arnoldné Reinholdtól az Impromptu 3. és Godardtól: Deux éme Mazurt játszott zongorán nagy technikai tudással és finom érzéssel. Vida Etel Stojanovits Pillangó-keringőjét és Heidelberg Arthur rényát dalát énekelte nagy háttal. Aranyossy Janka Beahy Zsigja Babáját szavalta kedvesen és nagy művészetel. Ezután az Auróra bemutatója volt. Szirmay Albert zenészerzeményét, a Farsangi eset játszóitá bravuroz technikával. F. Vandóla Irma a Sába királynéből egy ariát és Wagner Erzsébet belépő ariát énekelte tetszés mellett. Humphreys Richard angol gondoka-művész játszolta ezután fejlett művészetel Locatelli Adagióját és Poppertól a Gavottet és az Ellenfantot. Az est lénypontja volt Márkus Emilia szavalata. A művészón Abrányi Emil a Vándormadarat című költeményét szavalta drámai erővel. Végül dr. Vrabely Armand olvasott föl egyet a Kacagató történetéből. A hangverseny után a közreműködő művészek vacsorához ültek, a fiatalok pedig táncra perdték.

Simonyi öbester. A Nemzeti Színház legközelebbi újonsága, melyből a próbák már javában folynak, Martos Ferenc Simonyi öbester című vigjátka lesz.

Magyar művészón sikere külföldön. Méré Jolán, a nagytettségű ifjú zongoraművészón, akinek már a budapestiek is tapsoltak, most egyre-másra aratja a dalait Németországban. Legutóbb Magdeburgban hangversenyzett ahol a közönség és a kritika egyaránt nagy elismeréssel halmozta el. A Neueste Nachrichten többek között ezeket írja: „Méré Jolán egy csapásra hódította meg közönségünket. A rokonszenves megjelenésű fiatal hölgy eminus technikával játszotta Chopin I-moli koncertjét zenekari kísérelt mellett... — A magdeburgi General-Anzeigerben ezt olvassuk: „A hangos díszereket, amelyek jöttét megelőzték, teljes mértékben igazolta Méré Jolán magyar zongoraművészón. A tizenhat éves fiatal hölgy, aki igen elöglatlanul viselkedett, játékában mindenha temperamentumot, intelligenciát és kifejező erőt mutat, — azon elöl pedig kitűnő technikát... Sikere óriási volt.” — A Magdeburger Zeitung így ír: „Méré Jolán kissasszony kiváló technikával rendelkezik és sikerrel győzi le a legnehezebb le adatokat is, anélkül, hogy adásunk maradna az előadás bensőségével.” — Az elismerésből, amelyet Méré Jolán mindenütt arat, nagy rész illeti kitűnő mesternőjét is, Rennebaum Agotát, akinek kiváló pedagógiaja imbol olyan nagy eredményeket tud felmutatni.

Az aranyember századossor. Ünepi előadása lesz e hó 19-én a Nemzeti Színházban. Aznap kerül színe szászán or Jókai Mór legnépszerűbb színpadi műve, Az aranyember. E századik előadás Jókai hetvennyolcadik születése napjára esik. Az aranyember 1884. december 8-án került először színe és 1890. május 18-án érte meg ötvenedik előadását.

Hangversenyek. A legközelebbi, rendkívül érdekes hangversenyvendégünk Ettinger Rose amerikai koraurterekenésón lesz, aki a február 18-iki biharmoniai hangversenyen mutatkozott be először Budapesten. Ettingernek csak 25 éves Oregonban született és 13 éves korában került Párisba művészi kiképzétesére végett, anol 1898-ban tüni fel először egy operai előadás alkalmával az Éj királyné szerepében. Hangja majd három oktaváig és a magas g-ig terjed, ami magában tüneményszerű Ettingerné fataltsága dacára már kétszer utazta be Angol-, Francia-, Németországot és Hollandiát, ahol két év elöl térhez is ment és telepedett. Budapestén Ettingerné önálló dalséltvt is fog rendezni, még pedig szerdán február 25-én Adár hegedűművész közreműködése mellett, a Royal-teremben. Rendezője Méry Béla zeneműkereskedése, Andrassy-ut 12.

Budapesti Könyvtár-Egyesület. Vasnap, e hó 15-iki hangversenyéhez megnyerte Vasquez Idália gróné közreműködését. A többi számokat a Grünfeld-Bürger-negys tölti be következőképpen: Weber Miroszlav vonósdiós (uj), II. gondoka: Schulz-Haydn-Szerená, Cherubini: Scherzo, Beethoven vonós-negys 18. mű. A zongorakíséretet Szikla Adolf karmester végzi.

Kamarazena. A Hubay-Popper-Kemény-Szerényi vonós-negys-társulat 6-ik és utolsó kamarastélye pénteken, február 20-ikán este 7 $\frac{1}{2}$ órakor lesz a Royal-szálló termében Róna Józsefné Kemény Gyizel a kiváló énekesón közreműködésével. Jegyek a Harmónia zeneműkereskedésben kaphatók.

Kacsaány. Holnap, csütörtökön, hatodszor adják a Vigszínházban Bacsaányt, Fényes Samu történelmi színművet, amely a nemzeti ügyébredés korának legrokonszenvesebb alakjait hozza színpadra. A darab vonzó cselekménye, nemes dikója, a közreműködők kiváló alakításai és a pompás kiliállítás mind ésszehatnak, hogy a Bacsaányi előadásai teljes mértékben leköszsék a közönség figyelmét.

Jóvevényék. Jakab Odón társadalmi drámája a Jóvevényék, tegnap került színe a gyóri színházban és élénk sikert aratott. Balla Kálmán társulata kitűnő összájátékot produkált. A több szerepekben Markovits Margit, Nagy Imre, Czokó Vilmos, Foltinusz Aurél, Bezczik és Mészáros Alajos tünítették ki magukat.

Visszálati előadás. A színművészeti akadémia növendékei folyó hó 15-én, vasárnap, Csillag Teréz tanárón vezetésével tartják a Várszínházban 8-ik bemutató előadásukat. Ez alkalommal színe kerül az Egér, Pailleron 3 felvonásos vigjátka.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Kisfaludy-Társaság tisztujtása. A Kisfaludy-Társaság tagjai ma delután tisztujtásra gyűltek össze az Akadémia képes-teremben. Huszonhárom rendes tag jelent meg a kitűzött időre és pedig a következők: Gróf Apponyi Albert, Abrányi Emil, Alexander Bernát, Beahy Zsolt, Berzevicsy Albert, Benedek Elek, Dalnady Gyöző, Endrőti Sándor, Ferenczy Zoltán Fiók Károly, Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv, Herczeg Ferenc Hegedűs István, Jánosy Gusztáv, Jakab Odón Kozma Andor, Riedl Frigyes, Radó Antal, Somló Sándor Szana Tamás, Szilady Áron és Vargha Gyula. Beahy Zsolt előadta, hogy a három évre választott tisztikar mandátuma lejárt és az alapszabályok értelmében új választásra szólította föl a tagokat. Helyét mint korelnök: Gyulai Pál foglalta el. Jegyzői minőségben a társaság legújabb tagja, Ferenczy Zoltán funkcionált. Gyulai Pál a szavazás elöl kérdést intézett a tagokhoz: kiket öhaj megválasztani a legköszönt tisztikar helyére? Gróf Apponyi Albert elnöknek Beahy Zsoltot, másodelnöknek Berzevicsy Albertet ajánlotta. Abrányi Emil ezt a kandidációt azzal egészítette ki, hogy titkárul ajánlotta Vargha Gyulát, másodtitkárul Kozma Andort, a társaság ügyészül Szóts Ferencet. Erre következett a titkos szavazás és a társaság csaknem valamennyi szavazattal a régi tisztikar választotta meg: Elnök Beahy Zsolt, másodelnök Berzevicsy Albert, titkár Vargha Gyula, másodtitkár Kozma Andor, ügyész Szóts Ferenc. A kibírdelt eredményt élénk éljenzéssel fogadták. Beahy Zsolt elöglalta az elnöki székét és a társaság bizalmáért meleg köszönetet mondott. Ezután a könyvkidó bizottság és a gazdasági bizottság megválasztására került a sor. Szintén az eddigi tagokra szavaztak, csak a könyvkidó bizottságba va asztottak két új tagot: az elhunyt Vadnay Károly helyére Herczeg Ferencet és Szász Károly helyére, aki gyengélkedése miatt legköszönt Szóty Dénest. Végül megálapították a folyó évi költségvetést a gazdasági bizottság jelentése alapján és ezzel a Kisfaludy-Társaság tisztujtó közgyűlése a legsőbb harmóniában véget ért.

A Magyar Filológiai Társaság ma este a Tudományos Akadémia felolvasó-teremben ülést tartott dr. Szinyei József egyetemi tanár elöklése alatt.

Dr. Kúnos Ignác a török nyelvhibákról értekezett. Utána Vikár Béla felolvasást tartott a hun-magyar rovársárról. Előadó. — bár nem akar a hun-szitya vagy hun-székely írás elnevezésről vitakozásba ereszkenni, — legjobbnak tartja a hun-magyar írás elnevezést mivel a „rovás” egy s-ámgygyvel ellátott nyugtát jelent, amelyet rendszerint egy nyíre rólak. Kimutatta, hogy a hun-magyar betűk igen sokban hasonlítanak egy régi, ugynevezett Orken Jeniseji (ó híber) írást betűhöz. Sebestény Gyula hozzászólt a kérdéshez s kimutatta igyekszik, hogy a rovárs-írás elnevezés helyes, azt történelmi meg is levezeti. Kipentti, hogy hasonlószót talált ugyan a rovárs írás és a Vikár által említett Arkoni alfabét betű között. De rokonságot nem. Nagy Géza — ugymond — tizenkötöt alfabét állított egybe, melyek mind hasonlítanak a székely rovárs-írásához, de nagyon helyesen ebből konzekvenciát nem vont le. Leginkább hasonlít a íoniai és ó-görög alfabét betűhöz a m rovárs-írásunk de mindebből nem következik, hogy a rovárs írás hagyomány még kevésbbé, hogy az Tar Mihály néphagyomány utján lennmaradt. Vikár rövid viszonzalása után Kúnos Ignác szólt fel. Mindenben csatlakozik Sebestény nézetéhez s telovassa Thomsen angol nyelvész hozzá intézett levelének egy részét. Thomsen a magyar rovárs-írást nem tartja ősiinek, hanem hogy az a latin alfabétől úgy származott későbbi századokban.

Abrányi Emil Keszthelyen. A keszthelyi kereskedő-írók önköszö-köre javára Abrányi Emil jövő vasárnap, február 15-én, az Amazon-szálló dísztermében felolvasást tart.

Könyv a Balatonról. Érdekes kötet jelent meg a Balatonról képbén és írásban Sági Jánostól, a Keszthelyi Hírlap társszerkesztőjétől. A szerző élénk tollal, színesen írta le a Balaton-partot. Elvezett olvasóját a balatonmenti fürdőkkbe és városokba, megismerteti velünk a festői pontokon álló várromok történetét és felkölti érdeklődésünket a magyar tenger tömördek szépsége iránt. Ennyi tárgyismerettel, ilyen széles alapon, a részletek ekkora gazdagságával még nem fejtették ki nálunk ezt a témát. A legpontosabb statisztika párosult itt a szellemes író elmés reflexióival és a Balatonpart fejlődését szíven hordozó patriotá meleg lelkesedésével. Ez a becses mű ki fog hatni a külföldre is, mert a könyv legközelebb angol és francia fordításban is megjelenik.

A Magyar Birodalom Története. A magyar királyság második századával foglalkozik jóképpen Acadály A Magyar Birodalom Története című munkájának éppen most megjelent 7-ik és 8-ik felében. Drámai élénkséggel rajzolja a Bizánccal folytatott nagy küzdelmeiket és finom kritikával mutatja meg ezeknek a harcoknak a fiatal magyar álam fejlődésére ható következményeit. Nem jelent meg eddig történelmi munka, mely III. Béla és Imre királyok jelenlőségét, uralkodói működését olyan éles világításba helyezte volna, mint Acadály. Polyton rámutat arra, hogy a királyság második századában nemcsak határaitban, de belöl a közzszelemben és közszervezetben is lényeges változások ment át a fiatal Magyarországon. Ezek a fejtegetések a magyar kulturistoriának legszebb lapjai közé tartoznak. Nemcsak tartalmuknál, a stílus melegségénél és szépségénél fogva, hanem érdekességükénél fogva is. Ugy hatnak az olvasóra mint valamely lendületesen, költőintézetű megirt kulturistoriát regény legvonzóbb fejezetei.

Egy habérlevél Kossuth koraszajába. Kolozsváron egy érdemes kis fűzet hagyta el most a sajtót, dr. Esler Mátyás ama remek hitszónokiatának külön lenyomata amelyet Kossuth születésének századik évfordulója alkalmából tartot.

FARSANG

A Magyar Tanítók Otthona ma este a fővárosi Vigadó összes termeiben hangversenyt és táncmulatságot rendezett, amely minden tekintetben ténnyesen sikerült. A hangversenyen lege sörangu művészi erők vettek részt. Kiemelkedő számai voltak Márkus Emma szavallata, aki Abrányi Emil Vándormadar című versét adta elő, melyet a közönség frenetikus tetszéssel jutalmazott, továbbá Dohnányi Ernő zongorajátka. Kivülök a műsoron szerepeltek Maleczky Banka operanékesón, Kemény Rezső hegedűs és Korády Dezső gondoka-művészek és a csalogy-utcai tanítóképző énekkara, Haack N. Lajos tanár vezetésével, amely több dalt adott elő nagy precizitással. A közönség soráiban, amely teljesen megtöltötte a nagy termet, megjelentek Wlassics miniszter, Berzevicsy Albert és mások. A hangverseny után kezdetét vette a táncmulatság.

A budapesti egyetemi atletikai-klub ma tartotta bajját a Katóinkus-lőr dísztermében. Az atleták bája minden tekintetben fényesen sikerült. A táncradn a klub színeit és pecsétjét viselő csinos selyemkönyveske volt. A jelenvölt hölgyek pompásan mulattak a szépen rendezett bálon.

A VIII—IX. kerületi Izraelita Nőegylet március hó 7-én a Vigadó termeiben segélyalapa is gyermekotthon javára táncol egybekötött művésztélyt rendez, melyen közreműködésüket megígérték: R. Maróthy Margit, Szidányi Arabella, Szoyer Ilonka, Bochnicsék Gyula, Mayer Gusztáv, Renner Árpád, Rátkonyi Akos és Szidányi Vilmos. Az estély iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik.

EGYESÜLETEK

(A mentőkért) A budapesti önkéntes mentőegyesület költségválasztmánya ma tartotta alakuló gyűlését. A mentők ugyanis áradhatlan elnökük, gróf Andrássy Aladár kezdeményezésére költségbizottságot szerveztek, amely állandó kapcsolatot szerepelne az egyesület s a társada om elölökö köré között. A gyűlésen résztvett Almásy Györgyné gróné, Bachruch Károlyné Benczur Gunáné, Elek Pálné, Hugonny Bélané gróné, Haupt-Stummer báróné, Hubay Jenőné, Herz Manóné, Jehelputsky Zoltáné, Karátsony Jenőné, Károlyi Istvánné özvegy Károlyi Viktorné grónók Kiss Pálné, Korányi Frigyesné, Kornfeld Zsigmondné Lányai Gvnláné, Orassy Fülöpné, Pap Dávidné, Rudnay Bélané, Szechenyi Imréné gróné, Weiss Bertódné. Gróf Andrássy Aladár megbízásából dr. Kovács A. adár igazgató üdvözölte a hölgyeket. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy az elnökséget Augusta öhercegnő vállalta el, ki legközelebb magas létogatásával tiszteli meg a mentők palotáját. Ezek után dr. Kollentzner Odón, a költségválasztmány tükára tette meg előterjesztéseit a tervbevett és közelebb megtartandó díarcosbál ügyében.

(Budapesti működő-örvosok segélyegyesülete.) A fővárosban igen cím alatt egyesület alakult, amelynek az a célja, hogy a megbetegedett tagjainak, az egyesület vagyonának arányában, segélyt nyújtson. Az egyesület vezetősége az alapszabályait betervezte a tanácsosok a kormányhatósági jóváhagyás kiésközlése végett.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A megvádolt bíró. Tegnap délután kapta meg a királyi ügyészség a dr. Soós Kálmán törvényszéki bíró és Schwartz Ábrahám ellen elrendelt nyomozásban az iratokat s ma azt az indítványt tette a törvényszéknek, hogy úgy dr. Soós Kálmán, mint Schwartz Ábrahám ellen *szarolás és vesztegelés büntelést* rendelje el a vizsgálatot. A törvényszék dr. Sárkány Lajos központi vizsgálóbírótól bízta meg a vizsgálattal, aki még a mai nap folyamán fog dönteni az ügyészi indítványról.

§§ Egy ügyvéd viselt dolgai. A hírlapok annak idején több ízben szellőztették dr. Kovács József volt budapesti ügyvédnek dolgai. Egyszer egyik adását a büntetőírársbírósg elő oipelte, magánakérsítéssel vádolva őt. Kürthy bíró azonban, aki látta a szegény ember vergődését, a vádlottat mindössze négy koronával büntette. A következő héten az ügyvédnek történetesen megint tárgyalása volt Kürthy bírónál és ekkor állítólag azért, hogy az előző enyhe ítéletért elégtételt szerezzen magának, valóságos botrányt rögtönzött a bíró szobájában. Kiabált, csapkodta az asztalt úgy hogy a bíró szinte tehetetlen volt az ügyvéddel szemben s a tárgyalást kénytelen volt fel függeszteni. Ezt az esetet s egyéb dolgai némi kommentárral közreadta a Magyar Hírlap és a Pesti Hírlap, mire a megtámadott ügyvéd sajtópört indított a nevezett két lap ellen. A közleményekér dr. Farkasházi-Fischer Zsigmond és Guthi Imre vállalták el a felelősséget. A budapesti sajtóbírósg előtt lefolyt tárgyalás azonban éppenséggel nem rehabilitálta a panaszost, mert a bizonyítás során kihallgatott tanúk jórészt beigazolták a támadó cikkekben foglalt állításokat. A vége pedig az lett, hogy a bíróság mindössze 10 korona 10- és 5 korona mellékbüntetésre ítélte a két újságíró. A panaszos ügyvéd már ebben is szívesen megnyugodott volna, amde a vádlottak föbbebtek, s így került a pör ma a királyi tábla büntetőtanácsa elé, amely Fernreisz István elnöke alatt és Haupt Albert bíró előadásában ma délután tárgyalta az ügyet. Dr. Farkasházi-Fischer Zsigmond maga védkezett, Guthi Imrét dr. Pollacek Sándor védte, a főmagánvádló szintén személyesen jelent meg. A pöranyag ismertetése után dr. Farkasházi Fischer hosszabban fejtegette, hogy az a két kifejezés (hogy tudillik az ügyvéd roppant kegyetlenséggel bánt az alperesekkel, továbbá, hogy azért inszenzáta a írársbírósgot azt a botrányt, hogy megduszulja magát a bírón az előbbi ítéletért, minden tekintetben megfelel a valóságnak. Dr. Pollacek Sándor Guthi Imre védeelmében kifejtette, hogy védené, amidőn azt írta, hogy az ügyvéd azért heveskedett a tárgyaláson, mert nem volt megelégedve az előbbi ítélettel, senkit a becsületében meg nem sértett, csupán a logikai összefüggést kereste a panaszos viselkedésében. Végül a panaszos is felszólt, kérve az elsőbíróság ítéletének helybenhagyását. A tábla dr. Farkasházi Fischer Zsigmondot azért, mert az ügyvéd eljárását boszu művének mondta, nem találta büntelhetőnek, s e részben megsemmisítve az elsőbíróság ítéletét, dr. Farkasházit fölmentette. Csupán a roppant kegyetlenség kifejezésért ítélte el 10 korona pénzbüntetésre. Guthi Imrét a tábla teljesen fölmentette, kijelentve, hogy a cikkében foglalt vádak a tárgyalás folyamán tökéletes beigazolást nyertek. A panaszos az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be, ugyszintén dr. Farkasházi is.

§§ A székesfejérvári gyilkosság. Székesfejérvárról jelentik: Krausz Vilmos bűnyűében ma délben befejezték a bizonyítási eljárást. Az elnök megállapítja a ítéletet: Bűnös-e abban Krausz Vilmos, hogy 1902. augusztus 11. és 12-ike közti éjjelen Bernátné Julitát előre megfontolt szándékkal meggyilkolta igen vagy nem? Erre Ujházy Sándor főügyész helyettes mondta el a vádbeszédét. Neki feltétlen meggyőződése, hogy a bűntényt csak a vádlott követethette el. Nagy Ignác védőügyvéd fenntartja, hogy az orvosi tanács gyilkossági véleményével szemben az öngyilkosság nincs kizárva. Kémi védenéket nem vétkesnek nyilvánítani. A vádlott, aki egész délután sirt, végül zokogva azt mondja, hogy Istenre és családjára esküszik, hogy ártatlan. Az elnök hat órákor este fel függeszti az ülést. Holnap reggel kilenc órákor lesz a verdikthozatal.

§§ Sajtópör királysértés miatt. Kolozsvárról táviratozzák: Éber Jenő biztosító-intézeti titkár ellen a kolozsvári Újság egyik októberi számában megjelent cikke miatt, amelyben arról írt, hogy a király nem jött le a Mátyás-ünnepre, az ügyészség királysértést pört indított. A mai fő tárgyaláson Éber elismerte a szerzőséget és kijelentette, hogy eszégbán sem volt a királyt sérteni, csak panaszt tett, hogy miért nem jött le. A közzétett vádbeszédében rámutatott arra, hogy a király mily sokat tett a Mátyás-szoborért, kezdeményezésére jöleték meg Mátyás születési házat és kéri, hogy Ébert az erős sértő kifejezések miatt ítéljék el. Barabás Béla védő az ügyet jelentéktelennek és károsnak találja, mert a király személyét

belevonja a vitába. a tapintat is azt kívánja hogy az ügy felett napirendre térjünk. A haza és király iránti szeretetben megegyezünk. Beszédében kijelenti, hogy a cikknek nem volt sértő elmondásaja, hiszen tárgyalta máshol is a király elmaradását, ő maga is kérdést intézett e tárgyban a miniszterelnökhöz és azt a választ kapta. hogy a király egészségi állapota miatt nem jött le. Minthogy a cikkben királysértés nincs, kéri a vádlott fölmentését. Az esküdtszék kimondta, hogy a közleményben nincs királysértés, mire a bíróság a vádlottat felmentette.

§§ Moosári Ignác fölmentése. Moosári Ignác körmendi tanító a szombathelyi törvényszék szeméremellenes erőszak büntelte miatt harmadfélévi fegyházra ítélte. A győri kir. ítélőtábla főbevezetési tanácsa ma tartott fő tárgyalást ebben az ügyben és Moosári Ignácot fölmentette, mert a törvény által megjelölt erőszakot vagy fenyegetést a vádlott részéről fennforogni nem látja. A vádlott. cselekménye magán borszaga ugyan a tellegességgel elkövetett beületesítés ismérveit, de jogos magánvádi hiányában vádlott ebben sem volt elmarasztható. A királyi főügyész semmisségi panaszt jelentett be.

Nyiltér.

A Szénásy Gyula cég az örvedetesen fejlődő hazai kelmeszővő és nyomtató iparunk köteles támogatásának tudatában, a tavaszra — a külföldi válogatott női divat-ujdonságai mellett — külön osztályt létesít a magyar szövött és nyomtatott kelmek számára. Képviseletet ezekben hazánk minden ilyen mű ipartelepének javaterméke, a divat követelményeinek szorgos szemmel tartásával.

A t. hölgyek szives választásának irányítása, egyszersmind a külföldi kelmekkel való összehasonlítás céljából is, a mintagyűjteményben a magyar gyártmányú kelmek — származási helyüknek föltüntetésével — külön árjelző cédulák alatt csoportosítottanak.

A mintákra, melyeket a cég f. hó 20-ika táján fog szétküldeni, az előjegyzések már most is szives készséggel foganatosítottanak.

Szénásy Gyula

Budapest, IV., Kristóf-tér 4. szám.

Csász. és kir. szab.

Pick testvérek

férfszabók Budapest, V., Dorottya-u. 12., legjutányosabb angol ruhabérlő, magyar diszruhák műterme.

Lakást keresek

1-5-ös vagy 11-ik emeleten, a VI. vagy VII. kerületben, csakis újabb, modern berendezésű házakban. Kiváncsok 2 vagy 3 utcai és egy udvari szoba a hozzártározó mellékkel helyiségekkel. Levelek „Igazgató” jelöléssel a kiadóba kértetnek.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség)

TÁVIRATOK

A birodalomgyűlési választások.

Berlin, február 11. A birodalmi gyűlés szeniorainak mai tanácskozásán gróf Ballestrem közölte, hogy az új választások július közepén lesznek s a mostani időszak március végeig fog tartani.

A balkáni veszedelem.

Szófia, február 11. Hír szerint kormánykörökben úgy vélekednek, hogy ha a török csapatoknak a határszélen való összegyűlése következtében támadt nyugtalanság meg nem szűnik, a

bolgár hadsereg részleges mozgósítása válik szükségessé, amire egyelőre két hadosztályt (a szófiát és filippopolit) vették kiállításba.

A venezuelai kérdés.

Caracao, február 11. Az itteni venezuelai konzul nemzetközi jogi okokból a Restcuador német hadihajó visszavonását követelte és tiltakozott az ellen, hogy Németország Caracacót készletek beszerzésére való műveletet alapjául használja.

Közgazdasági táviratok.

New-York, február 11. (Terményárak.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 9,50 (9,50). Február 9,18 (9,27). Májusra 9,31 (9,42). New-Orleansban helyben 9,1/4 (9,1/4). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8,20 (8,20). Stand white Philadelphiában 8,15 (8,15). Refined in Cases 10,50 (10,50). Credit Balances at Oil City 1,50 (1,50). — Zsír: Western steam 10,— (10,—). Robe és Brothers 10,20 (10,20). — Tengeri irányzata engedő. — Február 11. — 60 1/2. — Márciusra 57 1/2 (58 1/2). Májusra 52 1/4 (52 1/4). — Buzsa irányzata gyenge. — Píros ősi helyben 82,5/8 (83,1/4) Február 11. — (—). — Márciusra 88 7/8 (84,—). Májusra 81 5/8 (82,1/4). Jul.-ra 73,5/8 (79,5/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1,1/2 (1,1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5,1/2 (5,5/8). — Feb.-ra 4,50 (4,40). Májusra 4,70 (4,65). — Liszt: Spring Wheat clears 8,05—8,10 (8,05—8,10). Cukor: 8,5/8 3/8 (8,5/8). On: 29,20—29,30 (29,—29,40). — Riz: 12,75—12,95 (12,70—12,90). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 11. (Terményárak.) (Zárlat.)

Buzsa irányzata gyenge. — Máj.-ra 78 1/4 (79,1/4). — Júliusra 74,1/4 (74,1/4). — Tengeri irányzata engedő. — Feb.-ra 58,5/8 (64,—). — Zsír: Feb.-ra 9,52 (9,55). Máj.-ra 9,45 (9,47). — Szalonna short clear 9,43 (9,43). — Serlisshus: Májusra 16,90 (16,90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

† Roberts lord shillingje. Londonban most sokat nevetnek az angol hadsereg főparancsnokának, Roberts lordnak az esetén. Angliában a bírósági közegeknek nincs joguk külön megbatalmazás nélkül a magánlakásokba behatolniok s azonfelül a hivatalos írást is csak annak a személynek adhatják át, akinek címeve van. Könnyen érthető, hogy ezeknek a hatósági közegeknek ilyenformán gyakran mindenféle cselhez kell folyamodniok, hogy céljukat elérjék. A minap egy törvényszéki irnok megbízást kapott, hogy Roberts lordnak adjon át egy idézést, amely büntetés terhe mellett kötelezte őt egy tárgyaláson való megjelenésre, ahol tanuként kellett szerepelnie. Nagy csalafintasággal sikerült az irnoknak lord Roberts ad utánáshoz jutnia, akinek hivatalos komoly sággal adta elő az esetet. Az adjutáns csak néhezen tudta elpalástolni nevével ingerét s aztán a hivatalos közeget a tábornok elé vezette. Lord Roberts szívesen fogadta az irnokot, aki fölolvasta az idézést.

— Jól van, fiatal barátom, — szóló Roberts, — ön megtette kötelességét, én is megteszem a magamét. Isten önnel!

— Bocsnát, tábornok ur! — szóló most az irnok. — Még nem fejeztem be a közöni valómat. Át kell még önnek adnom egy shillinget, hogy a tárgyalás napján kocsi vehessen, — szóló és letette a shillinget a bámoló tábornok asztalára és büszkén távozott.

† Obstrukció az ókorban. Aki azt hiszi, hogy a parlamenti obstrukciót csak az újabb korban fedezték fel, az nagyon csalódik, mert ez a mulatság már az ókorban is ismeretes volt. Akkor az uticai Cato, az utolsó valódi római republikánus Caesar nagy ellenése volt ennek a nagymester. A római szenátusban az volt a szokás, hogy az ülések napleszállatkor tartattak, s ha valaki a beszédet nem fejezte be az akonyig, akkor nem lehetett határozatot hozni. És Caesarnak a polgárháborúról szóló könyvében olvasunk, hogy Cato egy ülésen régi szokás szerint valami dolgot végtelen beszédével naphosszat elhuzott, (est pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente.) Látható tehát, hogy még Cato, az uticai, sem apja az obstrukciónak, mert ő is csak ősi uzust gyakorolta mikor agyonbeszélte a szenátust.

† Milyen korban mennek férjhez a párisi nők?

Egy statisztikus kiszámította, hogy a párisi nők átlag 21 éves korukban mennek férjhez. 1:90 től 1900-ig, tehát tíz év alatt 121.525 párisi nő ment férjhez. Ebből 27.981 a husz éven aluli korában, 20 és 30 év között 61.370 állott oltár elé, 30 és 40 év között 22.581, 40 és 50 év között 7316, 50 és 60 év között 2299, 60 éven túl pedig 578 hölgy vett től a házasság jármát.

KÖZGAZDASÁG

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Kovács* I Lipót kereskedő *Esztorgom*, *Hahn* Hugó kereskedő *Örkény*, *Löv* Dezső kereskedő *Szabadka*, *Frank* Hermann kereskedő *Maros-Vásárhely*, *Majors* Pal ruha-kereskedő és szabó *Abauj-S.ántó*.

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pest*en 86.60 korona pénzben, 87.50 korona áruban — *Bécsben* a kontingentált készáru 88.60 korona pénzben, 88.80 korona áruban.

Sertés-konzumvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Február 11-én. Főhajtás: Zsirtertés, ugyint örög I. rendű 350 kilogrammra felül — darab, II. rendű 280—350 kilogrammra — darab, kanál — darab, silány — darab, fiatal nehé 300 kilogrammra felül — darab, közé 220—300 kilogrammra — darab, könnyű 220 kilogrammra — darab, süldő — darab, malac — kilogrammra — darab. Összesen — darab. Hussterítés ugyint: nehé 300 kilogrammra felül — darab, könnyű 250—300 kilogrammra — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammra — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 516 darab. Előző napi maradvány: 253 darab, összesen 872 darab. Eladott 694 db. Maradvány 178 db. A vásár irányzata közpese. Az árak változtalanok. — Következő árak jegyzetelték: Zsirtertés: Örög I. r. 350 kgr.-on felül 100—105 fillérig, II. rendű 280—350 kilogrammra 96—100 fillérig, selejtelt 92—94 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehé 300 kilogrammra felül 102—108 fillérig, fiatal közé 220—300 kilogrammra 98—106 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammra 94—110 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussterítés: Nehé 300 kilogrammra felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammra — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammra — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszuliban.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, február 11.

Tartott irányzat mellett 24.000 métermáza buza került a forgalomba változatlan árákon.

Rozsban nyugodt volt az irányzat.

Tengeriben szilárd irányzat mellett 10 fillérral emelkedtek az árak.

Zabban 6—10 fillérral emelkedtek az árak.

Eladott:

Buza. *Tiszatúródi:* 650 mm 82 k. 8 K. 50 l., 1350 mm. 81.5 k. 8 K. 50 l., 500 mm. 81 k. 8 K. 50 l., 400 mm. 81 k. 8 K. 50 l., 700 mm. 81.5 k. 8 K. 37.5 l., 280 mm. 81 k. 8 K. 50 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 47.5 l., 100 mm. 81 k. 8 K. 35 l., 1000 mm. 81 k. 8 K. 50 l., 400 mm. 80.5 k. 8 K. 50 l., 100 mm. 80.5 k. 8 K. 42.5 l., 300 mm. 80 k. 8 K. 47.5 l., 100 mm. 80 k. 8 K. 40 l., 800 mm. 80 k. 8 K. 35 l., 1000 mm. 79.5 k. 8 K. 27.5 l., 500 mm. 79 k. 8 K. 12.5 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 3 l. fillér.

Marosi: 800 mm 78 k. 8 K. 10 f.

Fejérmegyei: 300 mm. 79.5 k. 8 K. 27.5 l., 800 mm. 78 k. 8 K. 0.25 l., 100 mm. 77 k. 8 K. — l., 200 mm. 76.5 k. 8 K. 0.75 l., 500 mm. 77 k. 8 K. 0.75 l. a déli vasuthoz.

Pestmegyei: 1500 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 35 l., 100 mm. 79.3 k. 8 K. 35.5 l., 350 mm. 79 k. 8 K. 25 l., 300 mm. 78 k. 8 K. 22.5 l.

Tolnai: 300 mm. 76 k. 7 K. 90 f.

Felsőmagyarorsági: 400 mm. 76 k. 8 K. — f., 200 mm. 78 k. — K. — f., Budara szállítva, 200 mm. 77 k. 7 K. 95 f., 250 mm. 76 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 76 k. 7 K. 96 l., Budara szállítva, 300 mm. 75.5 k. 7 K. 87.5 l.

Bánsági: 200 mm. 78.5 k. 8 K. 0.75 l., 200 mm. 77 k. 8 K. 15 l., 1400 mm. 7 k. 8 K. 10 f.

Petrováci: 400mm. 77 k. 8 K. 30 f.

Bacska: 100 mm. 77 k. 8 K. 15 f.

O-Kanisai: 1000 mm. 77.8 k. 8 K. 27.5 l.

Raktáraru: 3150 mm. 78.5 k. 8 K. 25 l., 1200 mm. 78 k. 8 K. 25 l.

Mind három hónapra.
Rozs: 900 mm. 6 K. 65 l.
Zab: 100 mm. 6 K. 47.5 l., 100 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 37.5 l.

Készpénztársak mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktörzse s:okási szerint képzésben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

Név	Mennyiség	Kilogramm ára		Kiló ára	
		K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszatúródi	uj	7 90	8 10	8 10	8 20
	uj	7 70	8 10	8 20	8 30
	uj	7 50	8 10	8 20	8 40
	uj	7 30	8 10	8 20	8 50
Felsőmagy.	uj	7 80	7 90	8 40	8 50
	uj	7 70	7 90	8 10	8 20
	uj	7 60	7 80	8 10	8 20
Pestvidéki	uj	7 20	7 30	8 10	8 10
	uj	7 10	7 20	8 10	8 20
	uj	7 00	7 10	8 10	8 20
Bánsági	uj	7 70	7 80	8 10	8 20
	uj	7 60	7 70	8 10	8 20
	uj	7 50	7 60	8 10	8 20
Bacska	uj	7 80	7 90	8 10	8 20
	uj	7 70	7 80	8 10	8 20
	uj	7 60	7 70	8 10	8 20

Egyes gabonafajták	Mennyiség	Kiló ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	74-78	0.65 - 0.70
	uj	74-78	0.40 - 0.45
Arpa	uj	60-64	0.50 - 0.60
	uj	60-64	0.60 - 0.70
	uj	60-64	0.30 - 0.40
Zab	uj	50-60	0.10 - 0.20
Tengeri	uj	—	0.65 - 0.75
	uj	—	0.65 - 0.75
Repe	uj	—	10 - 15.00
	uj	—	10 - 15.00
Köles	uj	—	0.70 - 0.80

A határidőszét folyamán a következő kitések történtek:

- Áprilisi buza 1903. . . 7.63—7.59—7.61
- Októberi buza . . . 7.65—7.63—7.65
- Áprilisi rozs 1903. . . 6.60—6.61
- Áprilisi zab 1903. . . 6.04—6.06—6.07

Májusi tengeri 1903. . . 6.11—6.14—6.09—6.11
 Juliusi tengeri . . . 6.22—6.19—6.20
 Augusztusi repe 1903. . . ————

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1903. . . . . 7.60—7.61
- Októberi buza 1903. . . . . 7.65—7.66
- Áprilisi rozs 1903. . . . . 6.60—6.62
- Áprilisi zab 1903. . . . . 6.07—6.08
- Májusi tengeri 1903. . . . . 6.11—6.13
- Juliusi tengeri 1903. . . . . 6.20—6.21
- Repe augusztusra 1903. . . . . ————

Délután fél 6 óraker zárul:

- Áprilisi buza 1903. . . . . 7.54—7.55
- Októberi buza 1903. . . . . 7.60—7.61
- Áprilisi rozs 1903. . . . . 6.57—6.58
- Áprilisi zab 1903. . . . . 6.04—6.05
- Májusi tengeri 1903. . . . . 6.08—6.09
- Juliusi tengeri 1903. . . . . 6.17—6.18
- Augusztusi repe 1903. . . . . ————

A budapesti értéktörzsde.

A mai tőzsdén szilárd irány után az értékek árfolyamai gyengültek és kedvtelen hangulattal zárultak. Az általános forgalom szűk keretben mozgott.

A medió-prolongáció gyors, sima és olcsó elintéztést nyert.

Valuta és ércáru változatlan.

Elbővítés. Megnyitáskor jegyeztek: *Oszták Hitelrészvény* 750.50—752.25. *Koronajáradék* 99.50. *Oszták-Magyar Államvasút* 698.50—701.25. *Német birodalmi marka* 117.16. *Közúti vaspálya részvény* 632.— korona.

A déli tőzsdén orgalomban volt értékpapirokban kösíttek: *Oszták Hitelrészvény* 691.75—698.25. *Magyar Hitelrészvény* 751.00—750.50—750.—. *Magyar Koronajáradék* 99.52. *Rimamurányi vasúti részvény* 491.—. *Oszták-Magyar Államvasút* 750.50—749.—. *Német birodalmi marka* 117.16. *Városi villamos vasúti részvény* 321.——3.050. *Közúti vasút* 631.——629.—. *Párizsi hitelbank* 133.— korona.

A prémium-üzletben díjbiztosításokért fizettek: *Oszták Hitelrészvényekért* 5—6 korona, 8 napra 14—15 korona, február hó végére 18—20 korona.

A óraker zárul: *Oszták hitelrészvény* 696.75. *Magyar hitelrészvény* 750.75. *Leszámlolóbank részvény* 457.50. *Rimamurányi vasúti részvény* 491.—. *Oszták-Magyar államvasúti részvény* 698.25. *Közúti vasút részvény* 629.—. *Városi villamos vasút-részvény* 320.50 korona.

A budapesti terménytorzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzletai arányzó-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamatokat állapította meg:

Jegyzetek: *Heremag:* moerna magyar 50.—56.— korona, vörös apószemű 63.—66.— korona, vörös erdélyi ———— korona, vörös bánsági nagysemmű 73.—78.— korona, Liszinsószar: budapesti 74.50—75.— korona, vidéki ———— korona. *Táblaszalonna:* légheszárított vidéki ———— korona, városi 4 darabos 62.—62.50. korona, 3 darabos 64.—64.50

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irta: WILKIE COLLINS

(11)

A ház urnöje és minden lakója és vendége ugy ismeri, mint Grace Roseberry, lady Janet Roy elárult rokonnóját. Csak ő maga tudja, hogy ő a londoni utcák elzúllott tereméte, a javítóintézet lakója; hogy ő az a romlott nő, aki oly sokáig küzdött azért, amit aztán úgy lopott magának — a hazatérésért és a feddhetlen, tiszta jellemért. Itt ül a saját borzalmas titkának árnyékában, másnak személyébe takarózva és egy másnak színt állás tulajdonában. Hiszen Mercy Merricknek csak mernie kellett, hogy Grace Roseberry váljék belőle. Mercy Merrick meg merte elbeszélkedni és csaknem négy hónap óta Grace Roseberry.

Ebben a pillanatban, miközben lady Janet Horace Holmerroittal beszél, gondolatai az azok közt folyt beszélgetéshez szegződnek és ez emlékébe idézi azt a napot, amelyen az első végzetes lépést megtette a csaláshoz.

Mily könnyű volt neki a képmutatás! Lady Janet-t az első pillantásra elbűvölte a fiatal hölgy nemes, érdekes arca. Még nem is kellett átadnia az ellopott levelet és az előkészített történetet elbeszélnie. Az éltes nő a levelet felbonthatatlanul tette félre és elbeszélését már az első szavaknál félbeszakította.

— Arca a legjobb ajánlólevél nekem, édes gyermekem; atyja nem ajánlhatja önt jobban, mint ön maga.

Ez a fogadás megerősítette hamisított személyazonosságát. Saját tapasztalatainál és a Rómában vezetett naplójánál fogva pontosan vá-

laszholhatott a canadai délről és Roseberry ezredes betegségéről, úgy, hogy ha gyanu támadt volna, az nyomban eloszlott volna. Mig az igazi Grace egy német kórházban lassan visszanyerte életét, az ál Gracet lady Janet minden ismerősének úgy mutatták be, mint Mablethorpe-House urnöjének rokonát. Azóta semmisem történt, ami a leghalványabb gyanut is keltette volna benne, hogy Grace még él. Egész biztossággal tudhatta, hogy mi sem akadályozhatja őt, ha csak a lelkiismerete nem, abban, hogy egész életén át tisztelme, kintüetve és szeretve megmaradjon mai helyzetében.

Ekkor hirtelen felkelt az asztaltól. Életének minden törekvése az volt, hogy szabaduljon azoktól az emlékektől, amelyek őt szüntelen üldözték, aminthogy most is üldözték. Emlékező-hetsége volt a legnagyobb ellensége; nem volt más menekülés a tépő gondolatoktól, mint a foglalkozás változtatossága és a helyváltozás.

— Szabad a télkertbe mennem, lady Janet? — kérde.

— Csak menjen, édes gyermekem.

A fiatal nő fejét hajtott pártfogónőjének s részvételes figyelem pillantásával tekintett Horace Holmerroft felé és azután lassu léptekkel kivonult a télkertbe. Horace szemei követték őt, amíg láthatá, a csudálat és szemrehányás kíváncsi kifejezéseivel. Mibelyt a leány eltűnt szemei elől, le unt arcáról a csodálat kifejezése és csak a szemrehányás maradt rajta. A fiatalember sötét redőkbe vontá homlokát; némán ült itt, a villával kezében és szórakozóitan babrált reggelijének maradákaival a tányéron.

— Vegyen még abból a francia pástétomból, — szólt lady Janet.

— Köszönöm, nem kérek.

— Talán egy kis csirkét.

— Köszönöm, elég volt.

— Hát semmi sem izgatja többé?

— Ha megengedi, még egy pohár bort töl-
 tök magamnak.

Horace megállította poharát, talán ötödöször, hatodszor, vörös bérrel és egy hajtásra kiitta. Lady Janet feszült érdeklődéssel figyelt rá; gyors nyelve, szokása szerint, nyíltan kimondta azt, amit fejében gondolt.

— Ugy látszik, hogy a kensingtoni levegő nem tesz jót önnek, fiatal barátom. Mennél tovább lesz vendégem, annál gyakrabban tölti poharát és őríti ki cigaretta-tárcáját. Ezek egy fiatalembernél nem jó jelek. Amikor idejött, még gyenge volt a sebesüléstől. Az ön helyébe sohasem tettem volna ki magamat a sebesülésem csak azért, hogy egy csatát leirhassak. Egyébként az izlés különböző. Beteg ön, vagy talán a sebe kinozza?

— A legkevésbé.

— Valami nyomja a lelkét?

Horace Holmerroft leejtette kezéből a villát, könyökét az asztalra támasztotta és így válaszolt: — Borzasztóan.

Lady Janet nagy türelmének is voltak határai. Elnéző volt minden emberi hibával szemben, de bántotta az illem megsértése. Megragadta a fenytésre alkalmas első foggyvert, ami kezé ügyébe akadt, a kanalat és alaposan megütötte vele a fiatalember karját.

— Az én asztalomnál másképp viselkedik az ember, mint a klubban — hangzott az éltes nő megjegyzése. — Fel a fejét! Ne nézzen a villájára, hanem réám. Az én házumban senkinek sem szabad rosszkedvének lennie. Az udvari-lanság velem szemben. Ha önnek nincs nyitro az itteni nyugodt élet, mondja meg nyíltan és keressen valamely foglalkozást. Munka van minde-nütt elég, értem olyanok számára, akik dolgozni akarnak. Ne tessék mosolyogni. Eppenséggel nem kívánom az ön fogait látni, halljuk a választ.

Horace komolyan beismerte, hogy akadá számára foglalkozás. Még tart a német-francia háború, az újság újra felajánlotta neki a haretéri tudósítói állást.

(Folytatása következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1903. február 12-én
Cucini Alice k. a vendégfelléptével.

A troubadour.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzerzte Verdi.
Személyek:
Luna gróf Takáts Ines Pálceyvá
Leonora Vasquezné Ruiz Gábor
Azuena Cucini Hírnök Juhász
Manrico Pevost Egy cigány Szemere
Bernando Szendrői

Utána:

She.

Mader Raoul, Kémény János és Beer József fantasztikus balletjéből a IX. kép.
Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. február hó 12-én.

Monna Vanna.

Dráma 3 felvonásban. Irtá Maeterlinck Maurice.
Fordította Abrányi Emil.

Személyek:

Guido Mihályfi Borsó Körösmezei
Marco Gál Torello Mészáros
Monna Vanna Márkus Biztos Ivánfi
Prinzivalle Beregi Vedio Hetényi

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. február hó 12-én.

Bacsányi.

Színmű 3 felvonásban, képm. Irtá Fényes Samu.
Személyek:

Bacsányi Fenyvosi Sárosy Tapolczai
György Kazalick Kelemen Góth
Nalácz Balassa Sehi Hegedűs
Osvayné Hunyady Csathó Vendrei
Krisztina Haraszthy Szatmáry Szerényi
Jolán Varsányi Óz Pál Tanay

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. február hó 12-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő Krecsányi Táncestér Ujvári
György, fia Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
Viktória Déri Annie, lánya Ledofszky
Lancaster Raskó Plumpudding Nyárai
Pompoius Kovács M. Gipsy Szabó
Hopmester Solymsói Pickvick Németh

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. február hó 12-én.

A bajusz.

Daljáték 3 felvonásban. Irtá Verő György.

Személyek:

Kozáry József Szilágyi Lerchenbach Szomori
Amália Sziklainé Lansky Jenő Delli
MATHÉJA Pálmay Rosette Tomcsányi
Flachwitz Sziklai János Tollagi
Kozáry Gábor Ráthonyi Kertész Lenkefi
Ilona Horváth Bankár Gíréth

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. február hó 12-én.

A Quarnero vizein.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1903. február hó 12-én.

Pry Pál.

Vígjáték 5 felvonásban. Irtá: John Poole. Fordította: Csiky Gergely.

Személyek:

Hardy Ujházi Willis Náday
Hardy Frank Pálfi Stanley Mészáros
Witherton Gabányi Pry Pál Vizvári
Els Ligeti Marianna Keczeri

Kezdeté 7 óraker.

A 17672. számú

„Eljárás acetylénnek karbidból való egyenletes fejlesztésére” című, 1899. október 20-ról kelt magy. szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. L. 501” alatt továbbítás végett Mosse Rudolfhoz Bécs I., Seilerstätte 2. intézendők.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Még csak néhány napig lép föl

La Jolie Fagette

a „Snobinette” című darabban

a fényes új februári műsor

keretében.

Az előadás kezdete 8 óraker.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangverseny.

A londoni kiállításon nagy aranyéremmel és diplomával kitüntetett **Halápi-téle**

csúsz-kenőcs

hitosan gyógyít kösrényes bántalmakat.
Egy doboz ára 1 kor. 60 fill. Megrendelhető „Apostol-szöveggyűjtő”-ben Budapest, József-körút 64. sz.

A 11181. számú

„Berendezés parancsok közlésére több jeladó

állomásból”

című, 1897. október 21-ről kelt magy. szabadalomra

A 17843. számú

„Regenerálható galvan elem”

című, 1899. szept. 16-ról kelt magy. szabadalomra

és a 17868. számú

„Kapcsolás váltók és jelzőkészülékek elektromosan működtetett állító szerkezetei számára” című, 1899. szept. 20-ról kelt magy. szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatokat „W. Z. 381” jelige alatt Mosse Rudolf, Bécs, I. Seilerstätte 2. továbbít.

Háziasszonyok figyelmébe!

MEGJELENT A

HÁZTARTÁSI KÖNYVTÁR

első három kötete. SZERKESZTI. KÜRTHY EMILNÉ.

I. KÖTET:

Vegyes sütemények

(tojásnélküli sütemények, hab-sütemények, sósütemények) 175 recepttel (ára 60 fillér).

KAPHATÓ MINDEN KÖNYV-KERESKEDESBEN ÉS A KIADÓ

II. KÖTET:

Különbféle Italok *

(hideg és meleg italok, szörpök, pezsgők) 182 recepttel (ára 60 fillér).

ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNY TÁRSULATNÁL BUDAPEST, VII. KER., KERESPESI-ÚT 54. SZ.

III. KÖTET:

Gyümölcs befőzés

175 recepttel (ára 60 fillér).

Egy-egy kötet ára csinosan bekötve 60 fillér.

PEKAREK FELT

CHINA és CEYLON TEA

minőség tekintetében semmiféle fajával nem vettesztendő, miután **finomság, erő és aroma a helyes keverés által** föltölmulhatatlan. Ne tessek elmulasztani és egyszer megpróbálni. **Csak eredeti csomagolásban kapható minden jobb drogna, fűszer- és csemegeüzletben.**

UTÁNZATOK

a modern kereskedelem gyöngéi.

BATTLE AXE RUM

(The nectar of Jamaica)

a tökéletesség fogalma.

Visszautasítandók tehát értéktelen utánzatok. **Csak eredeti üvegekben kapható elsődrendű cégeknél.**
A. A. BAKER & Co. LONDON E. C.

Hirdetmény.

A törökszentmiklósi takarékpénztár részvénytársaság a közönség tájékoztatása céljából köztudomásra hozza, hogy folyó hó 4-től kezdve az új betétek után 4%-től fizet, de az államot illető 10% kamatadót a felek helyett fizeti.

A régebbi betevők betétei után 1903. március 15-től kezdve szintén 4%-től és a 10%-os betéti kamatadót is fizeti.

Ezzel szemben az adóssok részére azon kedvezményt nyújtja, hogy a kamatokat az összes kölcsönök után aránylagosan leszállítja.

Kelt Törökszentmiklóson, 1903. február hó 3-án.

A törökszentmiklósi takarékpénztár igazgatósága.

Most jelent meg!

Dóczi Lajos Munkái

első végleges kiadásának ötödik és hatodik kötete.

V. kötet:
Beszélyek és Vázlatok II.
Ára füzve 4 korona, pompás díszkötésben 7 korona.

VI. kötet:
Schiller Költeményei.
Ára füzve 6 korona, pompás díszkötésben 9 korona.

Az első végleges kiadás 10 kötet. Ára díszkötésben 75 kor.
Az egyes kötetek külön is kaphatók.

I. Goethe—Faust	füzve 6.— kor. kötve 9.— kor.
II. Csók	4.—
III. Széchy Mária	4.50
IV. Beszélyek és vázlatok I.	4.—
V. Beszélyek és vázlatok II.	4.—
VI. Schiller költeményei	6.—

Előkészületben **Utolsó szerelem. e Vegyes párok. e Vera grófnő. e**

lévő kötetek: **Költemények.**

A tíz kötet részletfizetésre, valamint az egyes kötetek külön-külön is megrendelhetők a kiadó cégénél:

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

os. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. szám.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	A nürnbergi mesterdalnokok	Annuska	Órnagy ur	Bob herceg	A bajusz
Szombat	Hoffmann meséi	Téli regé	Loute	Bob herceg	A bajusz
d. u. Vasárnap este	Berlichingeni Götz	Constantin abbé	A kis fészek	Falu rossza	Raquin Teréz
		Monna Vanna	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz

